

Zasavski TEDNIK

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

TRBOVLJE, 6. FEBRUARJA 1964 ŠTEVILKA 6 LETO XVII. CENA 20 DIN

- UCNI USPEHI IN NEUSPEHI NA SOLAH V I. POLLETJU — stran 4
- Že drug šolski primer: MAJAVA KONSTRUKCIJA — stran 5
- NAJMLAJŠI PLANINCI BODO IMELI SVOJE VODNIKE — stran 6, 7
- LITIJSKA RAZIGRANA IN PIKRA NEDELJA — stran 8
- DRUSTVO NA »PAPIRJU« — stran 9

Posvetovanje s političnim aktivom

(p) TRBOVLJE — Občinski komite ZKS Trbovlje je prejšnji četrtek sklical posvetovanje komunistov, ki delajo v vodstvih sindikalnih podružnic. Na njem so se pogovorili o nekaterih aktualnih nalogah, ki stoje pred sindikati in o vprašanjih, ki zavirajo uspešno delo pri izvrševanju nalog v sindikatih.

Skupščina o družbenem planu

(p) HRASTNIK — V nedeljo so se v hrastniški občini končali zadnji zbori volivcev. Na njih so občani razpravljali o letošnjem družbenem načrtu hrastniške občine. V teh dneh pa bosta družbeni plan in proračun sprejela tudi oba zbora občinske skupščine.

Proizvodni plan sprejet

(p) HRASTNIK — Centralni delavski svet Steklarne Hrastnik je prejšnji teden soglasno sprejel letošnji proizvodni plan podjetja. Le-ta predvideva, da bo znašal celotni dohodek podjetja v letu 1964 preko 3 milijarde dinarjev. Medtem ko je plan za leto 1963 predvideval izvoz v višini 720.000 dolarjev, se je v letošnjem letu povzpela na nadaljnjih 60.000 dolarjev. Potemtakem predvidevajo v hrastniški steklarni, da bodo letos izvozili za 780.000 dolarjev raznih steklenih izdelkov.

ODPRTO PISMO SOCIALISTIČNE ZVEZE

samoupravnim organom delovnih organizacij in občinskimi skupščinam

Naš sedanji, še bolj pa prihodnji razvoj gospodarskih in drugih družbenih dejavnosti nujno terjata čedalje večjo in trajno skrb za vzgojo strokovnjakov, visoko kvalificiranih delavcev na vseh področjih našega življenja. Dosežki dosedanjih izobraževalnih prizadevanj višjih, visokih, srednjih, strokovnih šol in vseh drugih načinov vzgoje tem potrebam nikakor ne zadoščajo. Zaostajanje, ki se še očitneje kaže ob prizadevanjih za večjo produktivnost dela, za uveljavljanje moderne organizacije, tehnike in tehnologije in za učinkovitejšo in kvalitetnejše delo družbenih služb, je mogoče odpravljati z zavestnejšo akcijo celotne družbe, še posebej pa vseh delovnih organizacij in občin.

Izvršni odbor Glavnega odbora SZDL Slovenije zato poziva vse delovne organizacije in občinske skupščine, naj nemudoma analizirajo dosedanja prizadevanja za vzgojo strokovnjakov, v zvezi s tem posebej in vsestransko prouče politiko štipendiranja in na podlagi temeljitih analiz sprejmejo ustrezne sklepe. Analiza štipendijske politike v zadnjem času kažejo celo upadanje števila podeljenih štipendij, zaostajanje njihove višine za rastojo življenjskih stroškov. Ti podatki mimo tega opozarjajo, da zlasti v komunah pri štipendijski politiki ni dovolj razumevanja za skladni razvoj vseh področij. Prav tako kažejo podatki, da delovne organizacije niso storile dovolj za strokovno usposabljanje članov kolektiva. Še očitneje so vse te pomanjkljivosti izražajo ob dejstvu, da delovne organizacije niso v celoti izkoristile sedanjih olajšav za financiranje izobraževanja.

Delovne organizacije in občinske skupščine bi morale v zvezi s tem zlasti upoštevati:

— da je potrebno razvijati široko skrb za vse oblike izobraževanja; pri tem je razvijati tesnejše medsebojno (Nadaljevanje na 3. strani)

NOVO ŠOLSKO LETO

Zimske počitnice so minile in spet so na vseh šolah zazvonili šolski zvonci, šolarji pa so zasedli svoja stara mesta za šolskimi klopmi. Hodniki so spet oživel in sprejeli vris otrok, ki so namesto sani tega jutra vzeli v roke aktovke in krenili v »hiše učenosti.« Naša dva šolarja na sliki obiskujeta 1. a razred v osnovni šoli Franca Rozmana — Staneta v Smartnem pri Litiji. To sta Pavlica Zaman in Toni Matos, ki morata prehoditi vsak dan preko dve uri na poti od doma do svoje šole. Njima in vsem ostalim učencem želimo kar največ uspeha pri učenju.

12 osnutkov statutom že izdelanih

(r) Zagorje — 12 delovnih organizacij, in sicer Tovarna elektroporecelana Izlake, Rudnik rjavega premoga, Gradbeno podjetje, Osnovna šola Zagorje, Stanovanjska skupnost Zagorje — Center, Stanovanjska skupnost Loke — Kisovec, Osnovna šola »Toneta Okrogarja« Zagorje, »Triglava«, trgovsko podjetje »Potrošnja«, »Meso«, obrtno podjetje »Zaščita« in Gostinstvo je doslej že predložilo ustreznim komisijam pri občinski skupščini in občinskem sindikalnem svetu Zagorja ob Savi osnutke statutom. Pričakujemo, da bodo v ostalih delovnih organizacijah izdelali osnutke statutom najkasneje do 15. februarja.

V večini delovnih organizacij, kjer so že izdelali osnutke statutom, so zdaj v teku razprave med člani kolektivov, ponekod pa razpravljajo o osnutku statuta šele organi samoupravljanja.

V torek sta se na skupni seji sešli tudi komisiji za statute delovnih organizacij občinske skupščine in občinskega sindikalnega sveta in se dogovorili za nadaljnje delo.

Posvetovanja vodstev SZDL

● V teh dneh bo v Trbovljah več sektorskih posvetovanj predstavnikov občinskih vodstev organizacij SZDL zasavskih občin Trbovlje, Hrastnik, Zagorje ob Savi in Litije.

Na prvem takem posvetovanju so se zbrali predsedniki in sekretarji občinskih odborov SZDL skupaj s člani komisij za organizacijska in kadrovska vprašanja pri ObO SZDL ter razpravljali o družbenih planih in proračunih občin za leto 1964; o statutih občin, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti; o družbenih centrih; nekaterih kadrovskega vprašanjih ter o pripravi na konference krajevnih organizacij SZDL.

Uvodoma so obširneje med drugim razpravljali o zboreh volivcev, še posebej pa o vzrokih za ne najboljše udeležbo na njih. Eden od osnovnih vzrokov je po ugotovitvi iz vsega Zasavja dejstvo, da volivci ne pridejo v večjem številu na zbor volivcev, ker menijo, da se to ne izplača, ker predloge in sklepe po mnenju volivcev nihče ne uresničuje; volivci pa pri tem pozabljajo na

možnosti za rešitev vseh predlogov in sklepov, kaže pa tudi, da doslej še volivci niso v celoti doumeli pravega namena zborov volivcev kot organov samoupravljanja.

Na posvetovanju v Trbovljah so razpravljali tudi o statutih občin, delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. V zvezi s statuti krajevnih skupnosti so obravnavali vprašanja, kje naj bi bile in kakšni naj bi bili pogoji za ustanovitev krajevnih skupnosti ter podčrtali, da bi morali pogoje za ustanovitev krajevnih skupnosti določiti s statuti občin.

V razpravi o družbenih centrih so sprejeli stališče, da naj bi bili družbeni centri središče vsega kulturnega in družbeno-političnega doga-

Slovenska izseljenska matica v Ljubljani

sporoča, da bo imela v petek, 14. februarja v Klubu poslancev v Ljubljani svoj IX. redni občni zbor. Pričetek ob 9. uri.

ZASAVSKI TEDNIK

???

V FEBRUARJU?

???

ZASAVSKI TEDNIK

Ustvariti lastna sredstva

Splošni družbeno-politični zbor zagorske občine, ki je prvič zasedal zadnji petek popoldan, je razpravljal o načrtih za družbeni in gospodarski razvoj v letošnjem letu. Na zasedanju zbora je Bogdan Anžur, sekretar ObK ZK poročal o predlogu družbenega plana; Dušan Kolenc, predsednik Občinske skupščine o investicijah v letošnjem letu; Brane Vipotnik, podpredsednik občinske skupščine pa o proračunu.

V obširni razpravi so udeleženci splošnega družbeno-političnega zbora predvsem opozorili na nujnost čimprej rešitve težavnega položaja, v katerem je zagorski Rudnik rjavega premoga. Z ozirom na dejstvo, da je več delovnih organizacij s področja zagorske občine pred večjimi in pomembnimi investicijskimi deli, pa bi morali delovni kolektivi skupaj z organi samoupravljanja zagotoviti, da bo ustvarjenih kar največ lastnih sredstev, kar bo pogoj za zagotovitev ostalih potrebnih sredstev na račun posojil.

Na zasedanju, na katerem je bilo blizu 100 odbornikov občinske skupščine, članov plenuma občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta ter predsednikov krajevnih organizacij SZDL

in predsednikov delavskih samoupravnih organov, so obravnavali še vprašanje dodatnega proračunskega prispevka iz osebnih dohodkov delavcev.

O predlogu družbenega plana in proračuna zagorske občine pa so zadnje nedeljo in ponedeljek razpravljali tudi občani na zborih volivcev.

(ma)

Dobra udeležba

Poročali smo že, da so se v januarju začele na področju zagorske občine konference sindikalnih organizacij. Na občinskem sindikalnem svetu smo se prejšnji teden pozanimali za oceno prvih konferenc. Predsednik ObSS Zagorje Rudi Prašnikar je povedal naslednje:

V katerih sindikalnih organizacijah so doslej že izvedli konference?

— V »TEVE — VARNOST« in na Rudniku rjavega premoga.

Udeležba na teh prvih konferencah?

— Izredno zadovoljiva. Na kotrednežnem obratu zagorskega rudnika je bilo nad 200 rudarjev, v Kišovcu okrog 180.

Razprave?

— Člani sindikalnih organizacij razpravljajo na sedanjih konferencah o oceni gospodarjenja v letu 1963 in načrtih za letošnje leto, o poteku akcije v zvezi z izdelavo osnutkov statuta delovnih organizacij, o prehodu na skrajšani delovni čas, o nekaterih vprašanjih v zvezi s socialnim zavarovanjem in zdravstvom ter o organizacijskih vprašanjih, in spremembah.

Kdaj bodo konference zaključene?

— Po izdelanem programu konferenc računamo, da bodo končane do konca meseca februarja, najkasneje pa v prvih dneh marca. Pričakujemo, da bodo tako zadovoljivo — kot doslej — obiskane tudi ostale konference in da bo prav tako razgibana razprava na njih.

(ma)

Posvetovanje na ObK ZK Hrastnik

HRASTNIK — Občinski komite ZKS Hrastnik je pred dnevi skupaj s sekretarji osnovnih organizacij ZK iz delovnih organizacij razpravljal o problemih okrog štípendiranja, skrajšanja delovnega tedna in o problemih okrog najnižjih osebnih dohodkov v komuni.

V vsestranski in konstruktivni razpravi je bilo ugotovljeno, da je mogoče probleme okrog štípendiranja, skrajšanja delovnega tedna in najnižjih osebnih dohodkov reševati predvsem z večjo produktivnostjo in moderni-

zacija proizvodnje. Zavzeli so tudi stališča, da je treba povišati štípendije, ki nikakor niso v skladu s potrebnimi štípendistov, zagotoviti pa je treba tudi večjo obveznost štípendistov do delovnih organizacij.

Ob obravnavi problemov okrog skrajšanja delovnega tedna je bilo poudarjeno, da je iskati rešitev v večji proizvodnji, ki mora predvsem izhajati iz skrbi zavestnih sil in zlasti strokovnjakov za iskanje novih možnosti za boljšo in večjo proizvodnjo.

Skupna seja svetov za družbeni plan in finance ter za občo upravo, proračun in družbene službe

(n) TRBOVLJE — V petek dopoldan je bila v Trbovljah skupna seja svetov za družbeni plan in finance ter občo upravo, proračun in družbene službe, Občinske skupščine Trbovlje, na kateri so razpravljali in sklepali o vrsti finančnih aktov za letošnje leto, med drugim pa so razpravljali tudi o predlogu družbenega plana in proračuna občine Trbovlje za leto 1964, o katerem so prejšnji teden razpravljali občani na zborih volivcev.

Zasavski TEDNIK

Ustanovljen decembra 1947 — Glasilo občinskih odb. SZDL Hrastnik, Litija, Trbovlje, Zagorje ob Savi — Glavni in odgovorni urednik Marjan LIPOVSEK — Ureja uredniški odbor — Uredništvo in uprava Trbovlje, Trg revolucije 11/II, telefon 80-191 — Račun pri NB Trbovlje 600-13-608-1 — Posamezna številka 20 din — Namernina: mesečna 60 din, četrtletna 180 din, polletna 360 din, celoletna 720 din — Poština plačana v gotovini — List tiska CP »Gorenjski tisk« v Kranju — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo

Zasavski revirji v letu 1941 Piše Lojze Požun

Nemci so 3. septembra poslali izdajalca Hrovata kot provokatorja nazaj v hribe. Na poti v biveše partizansko taborišče na Čemšeniški planini se je oglasil najprej pri zakupnici gostilne Zofiji Zavraškovi na Sv. planini. Ko ga je kot partizana nahanjala, ga je poslala še v bližnji Počivavškov »Hotel Ana«, kjer sta mu tudi kuharica Ančka Deželak in natakarica Marija Goršek izročili nekaj denarja.

S Sv. planine se je izdajalec podal h kmetu Jožetu Novaku, kjer je za hlevom nenadoma naletel na partizana Toneta Vratnarja in Lojzeta Ribiča. Natvezil jima je, da se že tri tedne potika naokrog in ne najde zveze s četo. Ko je še omenil, da namerava oditi po neke reči v Trbovlje, ga je Vratnar naprosil, naj še zanj prinese perilo in čevlje. Nato pa so se dogovorili za snidenje naslednjega dne ob enajstih dopoldne pri kmetu Stanislavu Kudru, po domače Krvavičniku pri St. Lenartu.

Hrovat se je takoj vrnil na trboveljsko orožniško postajo in o vsem poročal. Nemci so naredili načrt in se naslednjega dne odpravili proti St. Lenartu. V akciji so sodelovali trboveljski in zagorsko orožništvo, zaščitna policija, gestapo in varnostna služba.

Medtem ko je Hrovat čakal pri Kudru, sta se trboveljska in zagorska skupina Nemcev že približevali vsaka s svoje strani in obstali v pri-

merni razdalji od domačije. Nemški poveljniki so prišli vprašat gospodarja Kudra, če se pri njem nahaja kak tuj človek. Zatrdil jim je, da ni nikogar. V resnici pa je takoj, ko je bil opazil prihajati Nemce iz gozda, potisnil Hrovata skozi vrata iz sobe v klet in poskril njegovo opremo.

Med natančno hišno preiskavo so seveda poleg Hrovata odkrili v sobi tudi majhen kovček z ženskim perilom. Po oznakah na perilu so takoj ugotovili, da gre za Tončko Čečevo. Po daljšem trdovratnem zankanju je Kuder priznal, da je Čečevo nekajkrat prespala v hiši.

Na vso nesrečo so pri Kudru naleteli tudi na skojevca Dušana Krena, bivšega frizerskega pomočnika pri Josipu Vranešiču v Trbovljah, ki je že v začetku julija odšel v partizane in bil kot navidezni pastir pri Jožetu Novaku določen za vzdrževanje zveze med Revirsko četo in trboveljsko dolinsko organizacijo. Ker so po Hrovatovih izjavah vedeli, da je Dušan Kren pomagal skriti pri Sv. Marku pridobljeno razstrelivo nekje v bližini St. Lenarta, so ga prisilili, da jih je odpeljal proti Krvaviči (kota 972), kjer so približno 400 metrov pod vrhom našli v težko dostopni votlini zaboj in v njem devet kilogramov kamniktita-amonala ter zvitek zaigralne vrvice, kar je vse še ostalo po razstrelitvi ceste v Bevkem.

V tej akciji so Nemci poleg Dušana Krena aretirali še Marijo Goršek in Deželakovo Ančko iz hotela. Zofijo Zavrašek iz sosednje gostilne, ki jo je poleg drugega bremenilo še to, da je sprejemala živež od dolinskih kurirjev in sorodnikov partizanov, ter ga posredovala partizanom, so spravili v Auschwitz, kjer je stara 54 let umrla že 25. septembra 1942.

Njen sin Aleksander Zavrašek — Sašo je takrat pobegnil v partizane. Aretirali so tudi Jožeta Novaka, pri katerem je bil zbirni center za material, ki so ga zbrali v dolini, in glavna partizanska javka. Ob tisti priliki so prijeli tudi kmeta Bartolomeja Turnška iz St. Jurija ob Taboru, ki bi moral od raznih ljudi sprejeti naročila o gibanju partizanov sporočati nemškimi oblastem, pa tega ni počenjal, ampak je partizane celo obveščal, kdo jih ovaja.

Dušana Krena in Stanislava Kudra so obenem s Fortunatom Pogorelnikom, kmečkim sinom iz Sv. Martina in Francem Drobničem, trgovskim pomočnikom, ustrelili 17. septembra 1941 pri Fagabirtu v Trbovljah kot masčevanje za ustreljenega vermana Franca Taulza. Tega je namreč 16. septembra ob pol šestih zjutraj sredi Trbovelj zadel partizanska krogla, potem ko mu je izvršitelj kazni izročil listek s smrtno obsodbo Kudrove tri brate: Cirila, Franca in Antona, ki so tudi sodelovali s partizani, so ustrelili 23. septembra 1941 v Mariboru.

Stalno spremljati proizvodnjo

Litijska občinska skupščina je v četrtek kot prva v Zasavju sprejela družbeni plan in proračun za leto 1964. Odborniki so pri tem poudarili, da je treba nameniti v letošnjem letu posebno pozornost kadrovskim vprašanjem, stalnemu spremljanju proizvodnje in analiziranju proizvodnih dosežkov in nalogam na področju kmetijstva. V okviru razprav o proračunu pa so naglasili, da je treba upoštevati pri predlogih in željah tudi objektivne možnosti za reševanje.

Sprejeti družbeni plan občine Litijske za leto 1964 predvideva, da se bo — v primerjavi z lanskim letom — povečal družbeni bruto produkt za 12,4%, družbeni produkt za 19,2% in narodni dohodek za 19%. Ob povečanju števila zaposlenih za 12,5% se bo povečala produktivnost za 10,9%. Sredstva, namenjena za gospodarske investicije, se bodo povečala na nad 942 milijonov din oziroma za 106,1%: sredstva za negospodarske investicije pa za 90,2% oziroma na skoro 440 milijonov dinarjev. Omeniti še velja, da se bo lanskega letnega izvoza — dosežen v višini 873.274 dolarjev — povečal v letu 1964 kar za 25,8%; največje povečanje izvoza pa predvideva Predelnica, in sicer kar za 114,7%. Precej razprave je bil na zadnji seji litijske občinske skupščine deležen tudi načrt

stanovanjske izgradnje. Pri tem je bilo poudarjeno, da je treba posvetiti vso pozornost odpravi posledic po potresu, zraven tega pa dograditi vse tiste stanovanjske zgradbe, kot jih določa načrt stanovanjske izgradnje.

(I)

Razprave o statutu delovne organizacije

(p) HRASNNIK — V hrastniški Steklarni si prizadevajo, da se čim več članov kolektiva seznani in razpravlja o osnutku statuta te delovne organizacije. V ta namen imajo trikrat tedensko razgovore o osnutku, ki so dali že nekaj dobrih zaključkov.

Dvodnevni seminar

(p) TRBOVLJE — Rudniški komite ZMS rudnika Trbovlje-Hrastnik obrata Trbovlje je pred kratkim organiziral dvodnevni seminar za vodstva mladinskih aktivov organizacije ZMS na rudniku. Na tem seminarju so dali podarek vlogi mladim v organizaciji upravljanja in tekmovanja za dvig produktivnosti: govorili pa so tudi o drugih aktualnih nalogah vodstev in članstva ZMS na rudniku.

Po centralizaciji in decentralizaciji

Področje, o katerem je bilo in je mnogo razprav in v kateri je zaznati mnogo protislovnih gledanj je kompleks vprašanj v zvezi s centralizacijo in decentralizacijo.

Razprave o tej dilemi, ki jih srečujemo ob raznih vprašanih tekočega političnega, ekonomskega in splošnega družbenega življenja (delitev dohodka, delitev osebnega dohodka, investicije in rekonstrukcije, pristojnosti samoupravnih organizacij, vloga vodstev družbeno — političnih organizacij itd.) so precej enostranske — ekstremne. Enostranske in ekstremne v tem, ker se zavzemajo bodisi za sistem izključne in popolne decentralizacije, brez upoštevanja tistih nujnosti, ki v določenem smislu in obsegu še vedno terjajo enotno, središčno politiko in odločitve, seveda ob poprejšnjem konsultiranju prizadetih (planiranje, rekonstrukcije in investicije, delitev dohodka, nastopanje na tržišču) oziroma na drugi strani v tem, ko vidijo edino izhodišče smotrne, demokratične, pravične in objektivne politike v centralizaciji sredstev, ob njej pa tudi v centralističnem odločanju.

Tudi med komunisti so taka ekstremna gledanja. Pri tem pa je opaziti, da tako v prvih kot v drugih primerih ne prevladujejo v tolikšni meri načelni, vsebinski kriteriji in argumenti, temveč predvsem organizacijski. V teh razpravah in dilemah primanjkuje izhodišč, ki bi govorila za načelno orientacijo, za logično zgradbo družbeno — demokratičnega sistema, za delitev dela in za delitev po delu, za možnosti in pogoje biti čim bližje dogajanju, problemom in ljudem, za pobude in spodbude, ki bodo človeku čim bližje, za možnosti, ki jih morajo imeti delovni ljudje, da bodo lahko čim neposredneje poznavali in odločali o vseh vprašanih, ki posredno ali neposredno zadevajo njihove pravice in dolžnosti. Vsa ta vprašanja dobivajo v zadnjem času še poseben pomen.

(Iz referata Alberta Jakopiča na VI. razširjeni seji CK ZKS)

Odprto pismo ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

sodelovanje delovnih organizacij in občinskih skupščin s šolskimi ustanovami tako glede vsebinskih kakor materialnih vprašanj; pri povečanju števila študentov je treba zajeti skladno vsa področja, vse vrste šolanja, razvoj in voditi takšno politiko, da bodo vsestransko razvijale sposobnosti delovnih ljudi, zlasti najnadarjenejših; posebno pozornost bi morale gospodarske in druge delovne organizacije posvetiti šolanju tistih, ki so se že izkazali z delom (študij na vseh vrstah in stopnjah šol — redni in izredni študij ipd.);

— da je potrebno znatno zviševati višino štipendij, ki se morajo prilagajati rasti življenjskih stroškov; iskati različne diferencirane oblike, ki bi spodbujale študente za kvalitetnejši in hitrejši študij in upoštevale različne življenjske pogoje; kot eno izmed dopolnilnih oblik pomoči bi morale razvijati kreditiranje, pri čemer je možno kredit v skladu s študijskimi uspehi študenta in dijaka odpisovati;

— da je potrebno trajno razvijati tesnejši in pristnejši stik študentov z dajalci štipendij;

— da je potrebno hitreje razvijati tudi družbeno materialno bazo študirajoče mladine (domove, internate, menze itd.). Za to nalogo bi morale skrbeti tako družbeno-politične skupnosti kakor delovne organizacije.

Delovne organizacije bodo imele letos na razpolago znatno večja sredstva za izobraževanje. To jim bo narekovalo in omogočilo širšo in smotnejšo uporabo teh sredstev, pri čemer bodo morale upoštevati tako interese lastnega kakor tudi širše skupnosti.

Delovne organizacije in družbeno-politične skupnosti naj v pripravah za perspektivne plane še podrobneje prouče celotno problematiko vzgoje strokovnjakov in z ustreznimi programi začrtajo dolgoročno politiko usposabljanja svojega kadra. Trajna skrb za uresničevanje te pomembne družbene naloge bi se morala ustrezno izraziti tudi v njihovih statutih.

Izvršni odbor Glavnega odbora SZDL Slovenije ponovno poziva delovne organizacije in družbeno-politične skupnosti naj takoj ustrezno ukrepajo, vendar pa naj te naloge ne pojmujejo samo kot enkratno in kampanjsko, pač pa kot izredno pomembno in trajno usmerjenost, ki je od nje odvisen naš družbeni razvoj.

Izvršni odbor GO SZDL Slovenije

V FEBRUARJU?

???

ZASAVSKI
TEDNIK

V FEBRUARJU?

ZASAVSKI TEDNIK
ZASAVSKI TEDNIK

Rudnik Trbovlje - Hrastnik pred pomembno rekonstrukcijo

Najbolj realna rešitev omenjenega vprašanja je samo v novih investicijah, ki bodo omogočile uvajanje novih sodobnih tehnoloških postopkov in s tem tudi večjo proizvodnjo in predvsem storilnost. Rudnik je tudi doslej vlagal v rekonstrukcije — pravzaprav le za enostavno reprodukcijo — precejšnja lastna sredstva, predvsem iz amortizacije, manj pa iz skladov, medtem ko so bila zunanja posojila le minimalna in uporabljena za izgradnjo obratov Dol. Vzrok dezinvestiranja je bil v mnenju, da rudnik Trbovlje — Hrastnik nima perspektiv zaradi premajhnih zalog premoga in zato družba tudi ni vlagala sredstev. Kasnejše raziskave so pokazale, da so zaloge še precejšnje (najmanj za 80 let) in da so investicijska vlaganja ekonomsko utemeljena. Lahko bi rekli, da omenjeno zavestno dezinvestiranje povzroča ponavljajoče se težave

in probleme delitve dohodka. Naj omenimo še to, da je rudnik kljub dezinvestiranju in vsakoletnemu zmanjševanju števila rudarjev povečal, proizvodnjo in storilnost, kar so uspeli z uspešnim izkoriščanjem notranjih rezerv; občutno se je zmanjšalo število bolnih in nezgod sploh, izredni dopusti in neupravičeni izostanki pa so zares minimalni.

Tesno grlo proizvodnje premoga sta separacija in transport. Spričo dotrajanosti separacije in s tem tudi tehnološkega postopka ni možno več bistveno povečati proizvodnje in storilnosti. Nova separacija bi omogočila in upravičila nadaljnje investiranje v jaml. Izdelava projektov je že tako daleč, da bi lahko takoj pričeli z rekonstrukcijo, le bančna sredstva bi morala biti čimprej zagotovljena. Z novo separacijo bi se proizvodnja premoga povečala na 1.200.000 ton let-

no, razen tega bi lahko proizvedli še okoli 400.000 ton kotlovnega premoga (manj kalorični premog) za novo termoelektrarno II. v Trbovljah. Tudi cementarna bi lahko dobila nove surovine, ker so poskusi pokazali, da usedline, ki bi ostale po separiranju premoga, ustrezajo za proizvodnjo cementa. Obenem s separacijo bi bilo treba izboljšati še transportno mehanizacijo, za kar bi prav tako potrebovali investicijski kredit.

Rekonstrukcija je življenjskega pomena za rudnik Trbovlje — Hrastnik in zato bi bilo treba ustrezna investicijska sredstva čimprej odobriti. Spričo splošnega pomanjkanja premoga za potrebe industrije, prometa in široke potrošnje pa je omerjena rekonstrukcija utemeljena zato, ker se z njo povečuje tudi proizvodnja premoga.

G. V.

Kako približati kulturo ljudem

Zadnja redna skupščina Sveta Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja pomeni pomemben prispevek sedanjim razpravam o kulturi v komunah in o novi idejno-vsebinski podobi organizacij Svobod.

Referat »O vlogi in mestu organizacije Zveze Svobod in prosvetnih društev ljubljanskega okraja na kulturnem področju« je imel predsednik Martin Zakonjšek; udeleženci razprave pa so se povečini bolj omejevali na prikazovanje in analiziranje trenutnih razmer v svojih društvih in kulturnih razmer nasploh, več je bilo slišati deklarativnih izjav in zahtev kot resničnega razmišljanja na podlagi konkretnih družbenih in kulturnih razmer in o vsebini dejavnosti Svobod v bodoče.

Družbeni, ekonomski in socialni razvoj so v zadnjih letih v ljubljanskem okraju zabeležili velike, bistvene spremembe. Medtem pa je kultura nekje zaostala. Če se ob vsem tem namreč vprašamo, kaj vse pomeni beseda kultura, vidimo, da so prav družbeno — ekonomski odnosi v teh letih pomagali do neke mere oblikovati kulturno podobo človeka. In dalje, v teh letih smo dobili ugodnejše temelje za masovnejše posredovanje mnogih kulturnih dobrin. Kultura je torej zaostala zaradi skromnega in maloštevilnega kulturnega dogajanja in ni zajela širokih množic občanov, kultura je ostala tako ali drugače domena posameznikov, ljubiteljev in smo pod tem izrazom pojmovali le gledališče, koncerte, razstave, ne pa celovitosti njenih oblik in pojavov, zaostala pa je tudi zaradi skromnega vlaganja družbenih sredstev v kulturne namene.

— S tem seveda prihajamo do vprašanja, kako ljudi približati tej kompleksni kulturi in njo ljudem, s kakšnimi sredstvi in metodami organizirati kulturo v nekem kraju,

— kakšna naj bo po vsebini — sko oblikovani plati, kdo in kateri organi naj bodo — do nosilci kulturne politike — ke v komunah.

Najprej je pač treba poudariti, da finančni problem, ki ga še vedno imajo nekateri za poglavitno in bistveno vprašanje kulturne dejavnosti, ni edino zveličaven. Res, brez denarja ne gre! V komunah so in morajo biti sredstva za kulturo. Zdaj je le vprašanje, kako bomo individualno in skupno znali zagovarjati njih upravičenost, koliko si jih bomo znali zagotoviti s pogodbenimi odnosi in programi, ki bodo sestavljeni na podlagi konkretnih družbenih potreb in potreb in želja občanov. In zdaj je že zadnji čas, da pregledamo občinske statute, preciziramo in dopolnimo v njih večinoma splošna in deklarativna določila, in polzkušamo zapisati vanje konkretne odnose, ki naj urejujejo tudi to področje.

Na vprašanje, kdo naj vodi v občinah kulturno politiko, ni mogoče postaviti formule. Prav gotovo se morajo pričeti bolj intenzivno ukvarjati z njo prav vsi družbeni samoupravni organi, zlasti

občinske skupščine, ustanove, društva in organizacije. Zato in pa zaradi vsebinske zastarelosti dejavnosti društev Svobod postaja vprašanje vpliva na kulturno politiko ali celo na vodenje te politike v manjših krajih tudi ena izmed nalog svetov Svobod v občinah.

Občinski sveti Svobod naj se v bodoče vključijo v kulturno dogajanje kraja oziroma občine, in sicer z novim

načrtom dela. Amaterizem danes in kar bo jutri, premagovati društveno ozkost in pretirano lokalnost, analizirati možnosti za delo v občini, stanovanjski skupnosti, delovnih kolektivih, pritegovati ljudi postopoma s kvalitetnimi programi in ne s praznimi reklamami. Klusko življenje, ki je potrdilo pravilnost svojega obstoja v krajih, kjer so dojeli njegov vsebinski smisel in pojem, bo še naprej ena izmed osnovnih oblik dela društev Svobod.

S tem, ko se spreminja vloga društev Svobod, bodo seveda občinski sveti Svobod morali poskrbeti za boljše in bolj številno izobraževanje kadrov, za idejno vsebinsko pomoč, skupaj z ostalimi za skladno kulturno delimi družbenimi činitelji pa javnost in kulturno politiko.

A. P.

Nepričakovan problem v novi šolski zgradbi

Na majhnem hribu sredi Trbovelj stoji ponosno novo šolsko poslopje Osnovne šole Tončke Čečeve, ki je bilo dokončno zgrajeno do občinskega praznika v letu 1961, trenutno pa vseh 32 oddelkov obiskuje kar 998 učenk in učencev. Ima 16 učilnic, 4 pomožne učilnice (risalnice, fizikalno, tehnično in gospodinjstvo učilnico), pionirsko sobo s knjižnico, 3 kabinete, mlečno šolsko kuhinjo in ... telovadnico pa želimo komentirati, kajti postala je nepričakovan problem.

Mimo dejstva, da nam je v šolskem letu 1961/62 posebno močan sunek vetra dobesed-

no snel s šolskega poslopja kompletno strešno konstrukcijo, do lanskega leta nismo še imeli nobenih težav, nam je povedal upravitelj šole, Franc Dežjot. Zdaj pa je postala problem sicer sodobno opremljena telovadnica v tej šoli, ker je skoraj celotna talna konstrukcija popolnoma preperela, to pa po predvidevanjih verjetno zaradi posledic, ko je močan veter »razkril« poslopje in je voda nekaj časa prodirala v telovadnico in namakala parket ter prodirala še globlje do spodnje obloge, ki je nato sčasoma popolnoma preperela. Ker pa so izvidi, potem,

ko so obvestili o tem občinsko skupščino in so delavci SGP Zasavje odprli parket, pokazali, da se je že porajala na njem lesna goba, bodo morali zato vso nosilno konstrukcijo zaradi teh lesnih bolezenskih gliv sezgati, da se ne bi prenesla še na ostale prostore, parket pa očistiti in presušiti.

V času popravila telovadnice bo znatno trpel tudi pouk telesne vzgoje, saj so morali že predčasno zaradi preperle konstrukcije kar tretjino tega prostora izključiti iz uporabe. Vendar upajo, da bo ta njihov problem rešen v čimkrajšem času. R.

KLUBSKA DEJAVNOST DPD SVOBODA DOBRNA

Po dveh letih, odkar je bil na Dobrni nad Trbovljami zgrajen nov Dom, je zaživelo tudi delo v klubu. Po običnem zboru DPD Svobode je bil izvoljen odbor, ki je že določil vodje posameznih sekcij. V okviru kluba na Dobrni deluje osem sekcij, in sicer dramska, šahovska, literarni krožek, plesna sekcija in kino-televizijski krožek.

Najprej je zaživelo delo v šahovski sekciji, ki šteje trenutno 26 članov. Po prvem sestanku članov je bila odigrana simultanka s Mihom Vodiškom, ki je zmagal v 7 partijah, tri točke pa je prepuстил nasprotnikom. Zdaj pa je na sporedu tekmovanje 10 šahistov. V vodstvu so sami mlajši šahisti, in sicer Janez Puntar, Marjan Bec, Ernest Hančič in Ivan Mrak.

Z delom je začel tudi literarni krožek, ki pripravlja Prešernovo proslavo za soboto 8. februarja. Vsak torek se zberejo člani plesne sekcije. Delo je pa že zaživelo tudi v ostalih sekcijah. Omeniti velja, da bodo na Dobrni odprli tudi knjižnico, in sicer brž ko dobijo opremo.

Za nemoteno delo v klubu bi bil potreben nakup nekaterih pripomočkov, tako šahov, knjig in drugega. Želijo si tudi magnetofon. Ustanoviti mislijo tudi prepotrebno čitalnico, kjer bi bilo mogoče dobiti dnevno časopisje in revije.

Upravni odbor DPD Svoboda Dobrna v okviru sredstev pomaga klubu; vodstvo kluba pa želi pomoč še od drugih institucij. V društvu je včlanjeno zdaj že nad 200 članov; vodstvo kluba in društva pa si želita, da bi prostori služili vsem občanom na tamkajšnjem področju.

Ivan G.

Učni uspehi in neuspehi na šolah

V januarju se je končalo I. polletje na vseh šolah v občinah Trbovlje, Hrastnik, Zagorje ob Savi in Litiji. Učiteljski zbori so že ugotavljali stanje v prvem polletju. Iz doseženih šolskih uspehov izhaja, da učni uspehi niso zadovoljivi zlasti na šolah II. stopnje.

Vzroki za slabe uspehe v Zasavju so znani, in sicer izhajajo iz pomanjkanja strokovnega kadra, zlasti z višjo in visoko strokovno izobrazbo, dalje slaba opremljenost šol z učili in učnimi pripomočki, slabi šolski prostori, prenatrpani predmetniki in slaba motiviranost učencev za učenje.

Naša družbena usmeritev je, da najmanj 80 % učencev uspešno konča osnovno šolo. Iz dosedanjih rezultatov pa izhaja, da tega odst. v Zasavju ne bomo dosegli, ker konča uspešno osnovno šolo le 60 % šoloobvezne mladine. Iz tega sledi da je treba za-

staviti vse sile, da se stanje po šolah izboljša, tako kadrovske in materialne. Na nekaterih šolah na višji stopnji so predmeti zasedeni le do 30 % s strokovnimi močmi (osnovna šola Alojza Hohkrauta Trbovlje, osnovna šola heroja Rajka Hrastrnika); še slabše so zasedene manjše polne šole. Tako na teh šolah niti 20 % predmetov ni zasedenih s strokovnimi močmi (Izlake, Dobovec, Dol pri Hrastrniku, Dole pri Litiji). Na srednjih šolah pa so slabo zasedeni le nekateri predmeti.

Iz poročil šol izhaja, da so učenci na trboveljskih osnovnih šolah s 77 % pozitivnih ocen končali polletje. Najboljši učni uspeh so dosegli na osnovni šoli Ivana Cankarja (82 %), najslabši pa na osnovni šoli Tončke Čečeve (73 %). Gimnazija beleži 57 % pozitivno ocenjenih dijakov, Ekonomska srednja šola 54 %, Tehnična srednja šola 50 %.

V občini Hrastrnik je uspešno zaključilo prvo polletje 76 % učencev; najslabši učni uspeh so dosegli na osnovni šoli narodnega heroja Rajka, kjer je le 73 % pozitivnih; najboljši uspeh pa ima osnovna šola Ivana Cankarja (76 %). Tudi v Hrastrniku je najslabši uspeh v VII. razredih. Ker je osnovna šola heroja Rajka slabo zasedena, je to slabo vplivalo tudi na učni uspeh.

Sole v občini Litija so dosegle 73 % pozitivno ocenjenih učencev. Na nizek odstotek je vplivala predvsem osnovna šola Litija, ki ima povprečni učni uspeh le 68 %; v nekaterih razredih v tej šoli pa je le 36 % pozitivno ocenjenih učencev, kar je nad vse zaskrbljujoče in bo moral kolektiv litijski osnovne šole poiskati vzroke za ta neuspeh. Zanimivo je, da je nizek odstotek pozitivno ocenjenih učencev dosežen tudi na tej šoli v VII. razredih

GLASBENE MATINEJE V TRBOVLJAH

Poročali smo že, da je občinski Svet Svoboda in PD Trbovlje v sodelovanju z Glasbeno šolo ter Svobodo — Center pripravil za prvo polovico letošnjega leta pet glasbenih matinej, ki so namenjene predvsem mladini osnovnih šol, zlasti še tisti, ki sodeluje v mladinskih pevskih zborih. Namen, ki ga prireditelji zasledujejo, je nuditi mladini prireditve na katerih naj bi se le-ta razvedrila in hkrati tudi vzgajala v — če ne aktivne, pa vsaj pasivne sodelavce pri delu na kulturno — prosvetnem področju.

Prva matineja je bila v nedeljo, 19. januarja, dopoldan v gledališki dvorani Delavskega doma. Mladi poslušalci so z neverjetno pozornostjo spremljali dokaj zahteven program, ki sta ga pripravila oba pevski zbor Svobode — Center Trbovlje pod vodstvom Jožeta Skrinarja. V prvem delu koncerta je ženski zbor »Slavček« predstavil nekaj mladinskih pesmi, mešani zbor pa narodne in umetne zborovske skladbe. Drugi del, ki ga je izvajal moški pevski zbor »Zarja«, pa je bil posvečen partizanski in delavski pesmi.

Velik delež za uspešno izvedbo matineje je prispeval Janez Bitenc, vodja glasbenega ateljeja v Pionirskem domu Ljubljana, ki je odlično odigral vlogo posredovalca med mladimi poslušalci v dvorani in nastopajočimi na odru.

Predvidene glasbene matineje za prihodnji mesec so: februar — spoznavanje instrumentov s praktičnim predvajanjem koncertnih del na posameznih instrumentih; v mesecu marcu — mladinski samospeli in dueti; v aprilu — operne arije v izvedbi opernih pevcev iz Ljubljane, in v maju — nastop mladinskih in otroških zborov trboveljskih šol.

Ze prva mladinska glasbena matineja v Trbovljah je pokazala, da ob takšnem načinu dela lahko pričakujemo razveseljive rezultate; ne bi pa bilo napak, če bi prišli na matinejo tudi učitelji, ki bi verjetno lahko marsikak vzgojni ukrep z matineje koristno uporabili pri šolskem delu z mladino.

J. S.

Bo kulturno življenje z živel ?

Kulturno življenje v Smartnem je že nekaj let dokaj borno. Redne filmske predstave v sredah, sobotah in nedeljah; redki obiski zabavnih in instrumentalnih ansamblov in še redkejša gostovanja dramskih skupin so vsakoletna kulturna žetev. Sprašujemo se, zakaj je tako, zlasti še, ker vemo, da je bilo poprej drugače.

V okviru Svobode sta delovala dramska in pevška sekcija, ki sta prirejali vsako leto igro oziroma koncerte. Pred osmimi leti je pevski zbor z odhodom zborovodje prenehal delovati, kmalu za njim je pa prenehala z delom še dramska skupina. Tako je Svoboda razpadla.

Nekaj let kasneje je dobilo Smartno kino. Za nekaj časa so filmske predstave zadovoljevale kulturne potrebe Smartčanov, a tudi to jim je postalo sčasoma vsakdanje. Zaželeli so si na odru videti spet domače pevke in igralce. Vendar je ostalo le pri tistih željah. Tisti, ki so zanje vedeli, niso pričeli z delom čez da za to področje ni pravega zanimanja. Da to ne drži, je pokazala lanskoletna uprizoritev Zupančičeve »Hiše na robu mesta« v izvedbi domače učiteljske dramske skupine. Dvorana je bila nabito polna do zadnjega kotička.

Kulturni »molk« je končno obravnavala krajevna organizacija SZDL Smartno, ki je

na svoji seji imenovala iniciativni odbor, katerega naloga je, da oživi kulturno — prosvetno dejavnost. Odbor se je že sestel in pripravil osnovne smernice za razvoj kulturnega življenja. V začetku naj bi pričeli delovati dramska in pevška sekcija, saj je za te vrste dejavnosti največ zanimanja. Pred kratkim je tudi skupina mladincev izrazila željo, da bi radi igrali. Razdelili so si že vloge in pričeli z vajami. Njihovo pripravljenost je treba čimprej izkoristiti. Tudi pevci bi radi spet prepevali. Ob otvritvi nove šole so se sicer predstavili pod vodstvom zborovodje, ki jih je vodil pred osmimi leti. Prisotni so jim navdušeno ploskali.

Odbor si bo prizadeval, da bi pričela z delom tudi knjižnica. Sedaj sicer deluje v okviru sindikalne podružnice Industrije usnja, je pa že zastarela in ne ustreza okusu zahtevnejšega bralca. Verjetno bi bilo bolje, če bi stare knjige izločili, preostale pa bi prevzela Svoboda, ki bi tudi skrbela za nadaljnje izpopolnjevanje. Misli pa bo treba še na usposobljeno strokovno moč, ki bi vodila knjižničarske posle.

Zraven kadrovskih problemov nastaja vprašanje prostorov, ki ga bo treba čimprej rešiti. Brez primernih prostorov bo delo otežkočeno, če ne celo nemogoče. Če nam bo vse to uspelo, smo prepričani, da bo kulturno življenje v Smartnem spet zaživel. Mladina se ne bo več shajala v gostilnah in ljudem ne bo več filmska predstava edina zabava. Človeku današnjih dni je potrebna široka kulturna razgledanost, ki pa jo lahko doseže le ob pestrem kulturnem življenju.

Veselin Perić

Že drugi primer: šola z majavo konstrukcijo

Že v prejšnji številki Zasavskega tednika smo poročali o nadvse slabem stanju zagorske osnovne šole na Cankarjevem trgu, pred kratkim pa smo zvedeli, da je podobno stanje tudi na osnovni šoli Ivana Cankarja v Trbovljah.

Omenjena šola je bila zgrajena v letu 1901, kasneje so jo 1922. leta povečali še za drugo nadstropje, danes pa poteka v njej pouk v dveh izmenah, skupno pa jo obiskuje 752 učenek in učencev. V zadnjem času se je pojavila zaskrbljenost učiteljskega kolektiva šole, saj so opazili, da so stropni nosilci postali šibki in da tla dobesedno nihajo ob vsakem tršem koraku. Zato so storili najnujnejše ukrepe, da izboljšajo stanje.

Vsekakor obstajajo možnosti, da lahko trenutno stanje v trboveljski šoli pripelje do kakršnekoli nesreče. In kdo bi v tem primeru odgovarjal? Učiteljski kolektiv te šole je seznanil s temi temi dejstvi občinsko skupščino in

tudi zatrdil, da v morebitnem primeru nezgode odvrta vsako odgovornost.

Pomanjkljivost osnovne šole Ivana Cankarja v Trbovljah je tudi v tem, da nimajo učenci telovadnice, za katero pa je bil načrt (če seže mo nekoliko nazaj) izdelan že leta 1927, kasneje pa 1961. leta, pri katerem je bila tudi že določena lokacija, točno izdelan projekt, izdano je bilo gradbeno dovoljenje, vendar pa do začetka gradnje niso uspeli, ker ni bilo sredstev. Mimo tega je bila takrat organizirana tudi nabilna akcija za gradnjo te telovadnice, sodelovale pa so gospodarske organizacije v občini, posamezniki (kmetje, ki so prispevali les), pa tudi sam učiteljski kolektiv je prispeval določene zneske iz osebnih dohodkov. Ker zaradi pomanjkanja sredstev ni prišlo do gradnje, so sredstva ostala v skladu za investicije. Pred kratkim pa je občinski svet za telesno kulturo obvestil šolo, da bo razpravljala o tej gradnji.

Tudi v perspektivnem načrtu šole za obdobje 1961 — 1965 je ena izmed najaktualnejših nalog zgraditev telovadnice in ureditev dvorišča, nadalje ureditev fasade stavbe, potrebna je

oprema za zbornico in učiteljsko knjižnico, nobenega prostora pa nimajo za svobodne pionirske in mladinske aktivnosti in podobno.

Svet za šolstvo pri občinski skupščini Trbovlje se že dalj časa ukvarja z rešitvijo teh važnih problemov na omenjeni šoli. V zadnjem času pa kaže, da je še intenzivnejše pristopil k reševanju najaktualnejšega problema, to je ureditev samskega šolskega poslopja. Konkretno je sklical 30. januarja komisij-ski ogled, v komisiji pa je bilo deset članov, in sicer: Odo Belin, ing. Jože Držbež, Karel Soper, Rado Gabrijel, Gojko Gornik, Stane Kosce, ing. Boris Malovrh — zastopnik SGP Zasavje, ing. Georgij Assejev, — izvedenec-statik iz Ljubljane, Milan Janežič — predsednik šolskega odbora in Ciril Maringer — upravitelj Osnovne šole Ivana Cankarja.

Med drugim je komisija ugotovila, da je stropna konstrukcija prešibko dimenzionirana, ker so stropniki preveč oddaljeni drug od drugega, les je preperel in nima več odgovarjajoče nosilnosti. Obstaja torej nevarnost porušitve, kar bi bilo vsekakor kritično v času pouka. Tudi vibracija tal ob tršem koraku presega dopustno mero, zato je treba strop takoj podpreti. Komisija je med drugim tudi sklenila, da bodo s popravilom pričeli takoj, ko bodo zagotovljena potrebna finančna sredstva, SGP Zasavje, ki bo izdelalo sama dela pa bo opravilo tudi operativni plan. Investitor je Občinska skupščina Trbovlje, ki pa je dolžna poskrbeti za potrebno tehnično dokumentacijo in za gradbeno dovoljenje, cKer je tudi že določeno, naj bo operativni plan predložen do 4. februarja, je pričakovati, da bo vsaj kmalu rešen ta akutni problem v trboveljski komuni.

(rap)

v prvem polletju

To kaže, da učencem v učnem načrtu za VII. razred nekaj ni v redu.

V Zagorju ob Savi so učni uspehi nekoliko boljši. Občinski povpreček pozitivno ocenjenih učencev znaša 77 %. Za zagorske osnovne šole je še značilno, da se učni uspehi po šolah precej izenačijo, iz česar izhaja ugotovitev, da so tudi kriteriji za ocenjevanje vsklajeni. Tudi v Zagorju ob Savi je najslabši uspeh dosežen v VII. razredih (66 odstotkov pozitivnih ocen).

Iz splošnega pregleda izhaja, da so učni uspehi na osnovnih šolah slabši za 10 % od učnih uspehov, doseženih

na podružničnih (vaških šolah). Ta anomalija je rezultat različnih kriterijev ocenjevanja.

Največji problem na osnovnih šolah je pomanjkanje predmetnih učiteljev na višji stopnji osnovne šole. V Zasavju bi rabili kar 63 predmetnih učiteljev ali profesorjev, in to največ matematikov (15) in slavistov (13). Zavod za prosvetno pedagoško službo v Trbovljah je poskušal ustanoviti v Trbovljah 1. oddelek Višje pedagoške šole, vendar je bilo zanimanje za študij minimalno, ker se je prigrasilo le 16 učiteljev. Vse kaže, da so učitelji z višjo in visoko šolsko izobrazbo na naših šolah premalo stimulirani za svojo izobrazbo in da za to tudi ni interesov za študij. Zaradi tega bo treba globlje proučiti kadrovske politike in polskati ustrezno rešitev za odpravo težav, ki se porajajo v zvezi s kadri.

Veselin Perić

DOPISUJTE V Zasavski tednik

Boris Žužek

PREMIERA »TIGROVEGA KOŽUHA«

(p) TRBOVLJE — V soboto zvečer je bila v gledališki dvorani premiera komedije »Tigrov kožuh« v režiji Radoslava Češnovarja in v izvedbi gledališke skupine Svobode Center. Premiera je lepo uspela.

»IRKUTSKA ZGODBA« NA TELEVIZIJI

(p) TRBOVLJE — Kot smo izvedeli, bo v kratkem RTV Ljubljana posnela na magnetoskop »Irkutsko zgodbo«, s katero je gledališče Svobode Center z uspehom gostovalo na Hvarskem festivalu. Televizijsko izvedbo tega dela bodo gledalci videli verjetno na televizijskih ekranih že ta mesec. Trboveljsko gledališče bo potemtakem druga amaterska skupina — za Škofjeločani — ki bo nastopila na televiziji.

Litijska razigrana in pikra nedelja

Zasavsko mesto Litija vzbuja vsako leto posebno pozornost ob veselem in razigranem pustnem času. Če obiščete ta kraj pozimi, se vam zdi Litija mirno mesto, ki ždi ob leno tekoči Savi in sanja v mrzli zimski dan. Že dolga leta pa slovi Litijani po tradicionalnem pustnem karnevalu, ki privablja lepo število obiskovalcev iz vse Slovenije, mimo tega okvirno poročajo o tej atraktivni prireditvi malone vsi jugoslovanski časopisi in revije, pa tudi preko meja je že segel sloves.

— Litijani so v tem odlični mojstri, pripovedujejo ljudje, ki so si že ogledali njihove vsakoletne karnevale. Pri tem mislimo vsekakor sodelujoče, pa tudi vse tiste, ki anonimno — v senci dogodkov — marljivo delajo, da bi zadostili pravemu namenu in »obdržali« to lepo tradicijo.

Priprav in samega dela je so se precej naslanjali na nedvomno veliko, zato imajo organiziran t. i. operativni štab, gospodarski in dekorativni odbor, vsi naštetih pa imajo še svoje sekcije. Vendar pa je potrebno omeniti, da delajo vsi zgolj amater-

De Gaulle pripeljal v Litijo, predstavila se bo nadalje Južnoafriška unija (ki sicer ne trguje z Jugoslavijo, od Litijanov pa bo odkupila nekaj hidrocentral), prav tako ne bo manjkal Macmillan, Profumo, Christine Keeler in druge »vidnejše« osebnosti. Prikazali bodo še pokop starega pokojniškega zakona, po vsej verjetnosti bodo sprejeli tudi statut karnevala in 7-letni plan, ena pomembnejših točk karnevala pa bo pogon »litijske hidrocentrale «LITJA STROM» in kombinat posebne vrste: na eni strani bo sprejel »stare babnice«, kot dokončni proizvod pa bodo prišle na dan čedne baletke. Da bi dvignili standard, bodo izdelovali tudi denar, vendar spet s posebno taktiko: izdelovali bodo novce po 7.500 in 10.500 dinarjev, to pa zato, da jim ne bi kdo konkuriral — zato bodo to taktiko uvedli »za radi prikaza avtomatizacije«.

To je le nekaj »ocvirkov« s tega karnevala.

Z lanskega tradicionalnega litijskega karnevala

sko (z veliko idealizma!) in kar bi morda marsikoga začudilo: popolnoma brezplačno. V pripravi na letošnji karneval pa sodeluje kar 400 Litijanov.

Letošnji tradicionalni pustni karneval v Litiji bo v znamenju današnjega časa, mi je ob nedavnem obisku zapal »idejni oče scenarija« —

Letošnji tradicionalni pustni karneval v Litiji bo v znamenju današnjega časa, mi je ob nedavnem obisku zapal »idejni oče scenarija« — tovariš Avgust Spat. Prvi pustni karneval je bil v Litiji sicer že pred vojno, ko so ovekovečili kitajsko-japonsko vojno in slavno spustili Zepelina, po vojni pa je postal tradicija od leta 1957, ko poteka po vnaprej določenem režijskem načrtu. Doslej in se bo skupno z generalom

V Litijo bo prisopihal posebno dekoriran karnevalski vlak, ki bo pripeljal delegacije iz Ljubljane. V sprevo du, ki bo krenil preko mosta na Otok Sipina k novi hidrocentrali in v katerem bo posebna komisija ocenjevala posamezne skupine, do med drugim Ču En Laj, ki se bo takrat mudil v Parizu in se bo skupno z generalom

VII. TRADICIONALNI PUSTNI KARNEVAL V LITIJU

Turistično društvo Litija prireja letos VII. tradicionalni pustni karneval, združen s slavnostno karnevalsko povorko in osrednjo točko »OTVORITEV I. HIDROCENTRALE NA OTOKU SIPINA NA SAVI V LITIJU« v nedeljo, 9. II.

Program prireditev je naslednji:

- 10.30 parađa karnevalske garde in koncert karnevalske godbe;
- 12. do 13.30 uživanje karnevalskih dobrot in poveljanje »standarda« v hidrocentralnih slapih litijskih gostišč in posebnih mesnih specialitet;
- 14.30 formiranje karnevalske povorke na trgu pred osemletko;
- 15.00 začetek karnevalske povorke;
- 15.15 prihod ladje »Elektro« po Savi s predstavni ki kolektivov bratskih hidrocentral;
- 16.00 pozdravi in čestitke graditeljem;
- 16.30 razglasitev nagrad;
- 16.50 začetek obratovanja nove hidrocentrale »Litija — Strom« in prikaz uporabe na novo pridobljene električne energije v avtomatizirani proizvodnji v tovarni »Special — univerzala«;
- 17.00 zaključek slovesnosti na otoku Sipina in začetek nočnega karnevalskega rajanja v dvorani na Stavbah.

Turistično društvo Litija bo nagradilo maske: za odrasle so nagrade 50.000 din, 30.000 din in 15.000 din; za mladino (do 16. leta starosti) pa 20.000 din, 15.000 din in 10.000 din. Prijave skupin mask sprejema TD Litija do 9. februarja do 12. ure.

Vse informacije: TD Litija — Informativni biro, telefon Litija 70.

Pri sami uresničitvi vseh načrtov pomagajo organizacijskemu odboru te prireditve posamezne gospodarske organizacije v občini, ki imajo razumevanje do le-te turistične atrakcije. Sam pripravljalni odbor je v tem času že sredi intenzivnega dela in tudi zagotavlja, da bodo poskrbeli za čim udobnejše bivanje udeležencev iz vseh krajev, saj je znano, da se je karnevala v prejšnjih letih udeležilo preko 15 tisoč ljudi iz Zasavja in ostalih krajev. Zato so že v teku priprave na ureditev parkirnih prostorov s stražarji (ker bo promet v času karnevala po

Litiji zaprt), uredili bodo posebno »karnevalsko oštarijo«, razne stojnice, pa tudi ostali gostinski obrati bodo tega dne dobro založeni, uredili so tudi že, da se bo vlak, ki odpelje iz Zidanega mosta ob 12.46 uri, ustavljal na vseh postajah do Litije.

Po končanih pustnih slovesnostih pa se bo pričelo nočno karnevalsko rajanje v dvorani Na stavbah. Litijani pričakujejo tudi sodelovanje vseh ostalih Turističnih društev Zasavja, saj izražajo željo, naj bo litijski karneval v pravem smislu manifestacija zasavskega turizma.

(rap)

Propagandni turnir v Hrastniku

(n) HRASTNIK — V četrtek, 30. januarja, se je v Hrastniku končal propagandni šahovski turnir, ki so ga organizirali hrastniški šahisti v okviru 10-letnice obstoja šahovskega kluba Svobode II. Pokrovitelj turnirja je bil predsednik občinske skupščine Hrastnik Milan Babič.

Zasedba na turnirju je bila zelo močna, saj so na njem sodelovali: mednarodni mojster Stojan Puc, mladinski državni reprezentant in mojstrski kandidat Albin Platin, mojstrski kandidat Jože Šiška, prvokategornik Peter Fajfar, Janko Saradjan (vsi iz Ljubljane), Jano Bervar, Stane Pertinač (oba iz Celja), Hinko Jazbec (Trbovlje) ter domači drugokategorniki Franc Sušter, Cveto Milenković, Oto Kranjc, Fric Peršič, Drago Belak in tretjekategornik Albin Repše.

Po pričakovanju je zmagal mednarodni mojster Stojan Puc, ki se je pa moral zato truditi, da ga ni prehitel izredno nadarjeni Albin Platin. Zelo dobro je zaigral Jože Platin, zelo solidno pa Peter Fajfar. Peto mesto so si razdelili F. Sušter, Cveto Milenković in Hinko Jazbec mlajši. Za hrastniška šahista je ta uvrstitev življenjski uspeh, mimo tega pa sta dosegla tudi normo za prvo kategorijo. Polovico možnih točk je osvojil J. Saradjan, za njim pa sta se uvrstila celjska prvokategornika J. Bervar in S. Pertinač. Nasled-

nja mesta so si razdelili domačini, predvsem zaradi pomanjkanja rutine.

Končni vrstni red: 1. S. Puc 11 točk, 2. A. Platin 10,5, 3. J. Šiška 10, 4. P. Fajfar 9,5, 5. F. Sušter, Hinko Jazbec in Cveto Milenković 7,5, 7. J. Bervar 5, 8. S. Pertinač 4, 9. Fric Peršič in Albin Repše 3,5, 10. D. Belak 3 in 11. Oto Kranjc 2,5 točki.

Zaključku turnirja so poleg hrastniških družbeno-političnih delavcev prisostvovali tudi predsednik šahovske zveze Slovenije tov. Pavličič in prof. Vagaja — I. ustanovitelj šahovske zveze v Sloveniji. Pokrovitelj tekmovanja tov. Milan Babič pa se je vsem udeležencem turnirja zahvalil za udeležbo in razdelil nagrade in pokale.

Pričetek rednih treningov radeških nogometašev

(ik) RADEČE — Prejšnji teden so po krajšem premoru začeli nogometaši radeškega Papirničarja z rednimi treningi. Za novega trenerja je uspešno upravi kluba pridobil priznanega športnega delavca inž. Vojnova iz Hrastnika. — Tehnična komisija radeškega Papirničarja je že izdelala program za naslednje obdobje z željo, da bi bili nogometaši kar najbolj pripravljeni za nastope v spomladanskem delu tekmovanja v Celjski nogometni podzvezi, kjer se bodo borili za osvojitve najvišjega mesta.

Občni zbor SK

Kisovec

(rap) KISOVEC — Prejšnji teden so se v Smučarskem domu v Kisovcu pri Zagorju sestali na svojem rednem letnem občnem zboru SK Kisovec vsi njegovi člani in prijatelji zimskega športa, na katerem so analizirali preteklo delovno obdobje. Sama diskusija je pokazala, da je bilo uspešno, vendar so se pokazale še določene pomanjkljivosti. Govorili so med drugim o skrbi za kader, pri čemer je potrebno omeniti, da sta bila že zaključena dva tečaja: osnovni elementi smučanja in skakalni tečaj, le-tu pa bodo pridobili nov mladi kader, ki bo osnova za bodoče uspešno udejstvovanje. Nadalje so načeli vprašanje ureditve sankaske proge, povezave med ostalima kluboma v tej dolini, to sta košarkarski in nogometni klub in govorili še o podobnih aktualnih problemih pri svojem delu. Ob koncu pa so sklenili pokloniti svojemu predsedniku Otonu Drnovšku za dolgoletno smučarsko udejstvovanje diplomu v zahvalo za ves vložen trud pri delu in razvoju njihove športne organizacije.

Tečaj za najmlajše

(rap) KISOVEC — Smučarski klub Kisovec je v prejšnjem tednu izkoristil zimске počitnice in pripravil za najmlajše tečaj z osnovnimi elementi smučanja, ki bo obenem nakazal tudi mladi perspektivni kader. Instruktor tečaja je bil tovariš Slavko Ajtič in kot so zagotovili mladi tečajniki, so bili s tem štiridnevni izpopolnjevanjem na snegu izredno zadovoljni. Ob koncu tega tečaja pa so organizirali tudi zaključno tekmovanje. Za zasedeno prva tri mesta pa so mladi smučarji prejeli tudi diplome za prve športne uspehe.

Društvo na »papirju«

Vsi tisti, ki redno prebirate našo športno stran oziroma tisti, ki ste redno prebirali naše sestavke o dejavnostih in problematikah posameznih društev TVD Partizan iz Zasavja, ste lahko opazili, da večina društev dela v še dokaj znosnih pogojih. Tega pa nikakor ne moremo reči za TVD Partizan Izlake. Že uvodoma lahko zapišemo, da je to društvo zgolj na papirju!

Ko smo se minuli petek pomenkovali s predsednikom TVD Partizan Izlake Stanetom Škrbcem smo bili nemalo presenečeni. V okviru društva delujeta oziroma naj bi delovali dve sekciji, sekcija za orodno telovadbo in smučanje. V prvi sekciji je včlanjenih 30 mladincev in približno 120 pionirjev in pionirk, v smučski sekciji pa je 50 mladincev. Tako je skupaj včlanjeno v društvo TVD Partizan na Izlahah 200 mladincev in pionirjev. Delo, tako prve kot druge sekcije je zgolj gola formalnost. Čeprav na Izlahah ne manjka mladine, ki ima veselje do dela v društvu in v posameznih sekcijah, je delo od lanskega leta le na papirju. Kajti orodni telovadci in smučarji imajo svoje prostore v kleti šole na Izlahah! Zato je tudi povsem razumljivo, da delo ne more steči, in da ne moremo govoriti o kakih uspehih in perspektivah tega društva. Nasprotno trdimo lahko, da se bo izpisalo iz društva iz leta v leto vse več mladine, ki je uvidela, da ni mogoče niti redno vaditi niti prirejati kakršnekoli javne nastope. Z rednim delom, kar je povsem razumljivo, sta prenehala tudi oba voditelja za orodno telovadbo, ker je kakršno koli delo v kleti izlaške šole povsem onemogočeno.

Predsednik TVD Partizan na Izlahah je med drugim dejal, da so bili v minulih letih, ko so imeli svojo dvorano v Zadržnem domu na Izlahah, v kateri je sedaj kino dvorana, doseženi zadovoljivi rezultati in da ni bilo nikoli vprašanje ali bo dovolj mladine ali ne. Nasprotno! Delovali so še sekcije za mali roket, košarko in odbojko, ko so se pa morali preseliti v klet šole, je začelo delo in vsa dejavnost društva nezadržno upadati. Tako so lahko v klet spravili le orodje za orodno telovadbo ter se začeli ubadati s problemom: KAKO IN KAM SEDAJ?

V lanskem letu je bil ustanovljen tudi odbor za adaptacijo športnih in kulturnih objektov. V načrtu so imeli obnovitev oziroma graditev igrišč za roket, odbojko in košarko na Toplicah. Izdelani so bili tudi načrti, Občinska zveza za telesno vzgojo pa jim je obljubila 130.000 dinarjev za začetna dela. Na mladinskem sestanku Tovarne elektroporcelana Izlake je mladina z navdušenjem sprejela to novico in sklenila, da bo opravila vsa zemeljska in ostala potrebna dela s prostovoljnimi delom. Ostalo je le pri besedah. Pa ne s strani mladine, temveč s strani ObZTV. Obljuba je usahnula. Ravno tako tudi vse bolj »hira« TVD Partizan na Izlahah. J. S.

Radijski spored

Poročila vsak dan ob 5.15, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 in 24.00; Kmetijski nasveti vsak dan ob 12.15; Vsak dan za vas ob 16.00; radijski dnevnik ob 19.30; oddaja Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — vsako nedeljo ob 9.05 in 12.05, vsak ponedeljek, četrtek in sobota pa ob 14.35; Pozor, nimaš prednosti! vsak dan ob 11.00 uri.

CETRTEK, 6. februarja

8.05 S koncertnih in opernih odrov; 9.25 Zabavni orkester jug. radijskih postaj; 10.30 Pet minut za novo pesmico; 12.25 Slovenski napevi in plesi; 13.30 Pester glasbeni spored; 15.15 Zabavna glasba; 17.05 Ansambel Nat »King« Cole; 18.10 Zvočni mozaik; 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi; 20.45 Lahka glasba.

PETEK, 7. februarja

8.05 Operetna in lahka glasba; 9.25 Glasbeno popotovanje; 10.15 Trije odlomki iz Kozinove opere »Ekvinokcije«; 10.35 Novost na knjižni polici; 12.25 Veliki valčki; 13.30 Križem po svetu na

krilih glasbe; 14.35 Nekaj domačih za prijetno popoldne; 15.20 Zabavna glasba; 15.45 Jezikovni pogovori; 17.05 Petkovo glasbeno popoldne; 18.10 Pesmi, ki so jih peli naši partizani; 20.00 Veliki orkestri vzhodnonemškega radia.

SOBOTA, 8. februarja

8.05 Vedre melodije za konec tedna; 9.25 Mladina poje; 9.45 Solistična zabavna glasba; 10.15 Nekaj domačih; 12.25 Ob zvokih zabavne glasbe; 13.30 Glasbeni sejem; 17.35 Pesmi in plesi jug. narodov; 18.10 Recitali znamenitih pevcev; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razgled; 20.00 »Išče-

mo nove talente«; 21.00 Sobotni ples.

NEDELJA, 9. februarja

8.00 Mladinska radijska igra; 8.40 Pust, o čem presneti; 10.00 Se pomnite, tovariši; 10.30 Nedeljsko glasbeno popotovanje; 11.50 Solistična zabavna glasba; 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov; 15.05 Virtuozne skladbe s koncertnih odrov; 16.00 Humoreska tega tedna; 16.20 Domače melodije; 17.05 Hammond orgle; 17.15 Radijska igra: En dan v Erdvardom; 20.00 Izberite svojo popevko.

PONEDELJEK, 10. februarja

8.25 Mali ansambli v vednem ritmu; 8.55 Za mlade radovedneže; 9.25 Pojeta Vanda Gerlovič in Rajko Koritnik; 10.15 Lahka koncertna glasba; 12.15 Lepe melodije; 13.30 Glasbeni sejem; 15.45 S knjižnega trga; 17.05 Iz opernega albuma; 18.10 Zvočni kaleidoskop; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Simfonični koncert; 20.38 Glasbena panorama.

TOREK, 11. februarja

8.05 Pisana paleta; 8.35 Pisani zvoki z Dravskega polja; 9.25 Majhni instrumentalni ansambli; 10.15 Ciganski napevi; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Domače pesmi in napevi; 13.30 Iz baletov Petra Iljiča Cajkovskega; 14.35 Stiri jug. rapsodije; 15.15 Zabavna glasba; 18.25 Plesni orkester RTV Ljubljana; 20.20 Radijska igra: Dvojni koncert; 21.05 Pisan večerni koncert.

SREDA, 12. februarja

8.05 Jutranji divertimento; 8.55 Pisani svet pravljic in zgodbe; 9.25 V paviljonu zabavne glasbe; 10.15 Japonske in indonezijske narodne pesmi; 12.05 Zabavna glasba; 12.25 Popevke in ritmi; 13.30 Od solistov do orkestra; 14.35 Od Sofije do Moskve; 15.40 Komorni zbor RTV poje slovenske narodne pesmi; 18.10 Mojstri orkestrske igre; 20.00 Lepe melodije.

Nogometna sekcija
SD PROLETAREC
Zagorje ob Savi
vabi na

Tradicionalno
pustno
zabavo

v torek, 11. 2. 1964
pričetkom ob 19. uri v
domu SD Proletarec.
Zabaval vas bo kvintet Mahković — Rezervacije sedežev 200 din — Maske zaželeno, najlepše nagrajene!

Mali oglasi

Mirna zakonca brez otrok (zobotehnika) nujno iščeta v Trbovljah garsoniero ali večjo sobo za dobo 1 do 2 let. Dobro plačata. — Naslov v upravi lista.

Poceni prodam nov plinski štedilnik na bombico. — Naslov: Trbovlje, Partizanska 16.

FILM

Kino Svoboda — Trbovlje II: od 7. do 12. februarja ob 16.30 in 19. uri amer. film »Morilec Liberty Valance« 11. in 12. febr. ob 17. in 19. uri ameriški barvni film »Traper Kely«.

Kino »Svoboda-Zasavje« v Trbovljah: 8. in 9. febr. franc. film »Jezik za zobe«; 15. in 16. febr. madžarski barvni film »Lella in Gabor«; Predstave ob sobotah ob 17. in 19.15, ob nedeljah ob 15., 17. in 19.15.

Kino Svoboda II v Hrastniku: 8. febr. jug. film »Dan«; 9. in 10. febr. ital. barv. CS film »Trojanska vojna«; 12. febr. sov. film »Dovoljenje za izhoda«.

Kino Litija: 7. — 9. febr. amer. barv. CS film »Nuna« 11. in 12. febr. jug. film »Poklican je tudi V3«.

Kino Smartno pri Litiji: 8. in 9. febr. španski barvni film »Matil, poslušaj moje pesem«; 12. febr. ameriški film »Zadnja obala«.

Kino Delavski dom v Trbovljah: 6. febr. sov. barv. film »Ljudje na mostu«; 7. — 10. febr. amer. barv. CS film »Daj, da se ljubimo«; 11. — 13. febr. nemški VV film »Dokažite alibi«.

Televizijski spored

CETRTEK, 6. februarja

Olimpijske igre iz Innsbrucka: 12.35 do 14.00 Smuk za ženske, 19.45 do 20.00 Filmski pregled — I, 20.30 do 22.30 Umetno drsanje — moški prosto, 22.40 do 23.10 filmski pregled II; 17.30 Angleščina na TV — 67. lekcija (Ljubljana); 18.00 Poročila (Zagreb); 18.05 Mendov spored — zabavna oddaja za otroke (Zagreb); 19.00 TV obzornik (Ljubljana); 19.30 Spored narodne glasbe (Beograd); 20.00 TV dnevnik (JRT); 22.30 Poročila (Ljubljana).

PETEK, 7. februarja

Olimpijske igre iz Innsbrucka: 9.25 do 11.00 Stafeta 3 x 5 km za ženske, 17.00 do 19.00 Hokej Svedska: SSSR 19.45 do 20.00 Filmski pregled — I, 16.50 Poročila (Beograd); 19.00 Slovenska proslava ob obletnici smrti dr. Franceta Prešerna (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (JTV); 20.30 Slovenska akademija v spomin Vuka Karadžića (Beograd); 22.30 Poročila (Beograd).

SOBOTA, 8. februarja

Olimpijske igre iz Innsbrucka: 8.55 do 11.00 Stafeta 4 x 10 km za moške, 11.55 do 15.00 Slalom za moške, 17.00 do 19.00 Hokej Kanada: SSSR, 18.45 do 20.00 Filmski pregled, 20.30 do 22.30 Hokej CSSR: Svedska; 16.50 Poročila (Ljubljana); 19.00 TV obzornik (Ljubljana); 19.20 Ekspedicija — potopisna reportaža (Ljubljana); 20.00 TV dnevnik (JTV); 22.30 »Ogledalo državljana Pokornega« — serija humorističnih oddaj s sodelovanjem Miše Aleksića (Beograd); 23.30 Poročila (Beograd).

ZAHVALE

Ob izgubi dragega nepozabnega moža

MIRKA JEVIŠKA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti. Prisrčna hvala za številne vence in lepo cvetje, ustno in pismeno izraženo sožalje. Prav posebno zahvalo izrekamo zastopnikom Rudnika Trbovlje-Hrastnik, g. župniku z Dola in tov. Edu Babiču, učitelju za za lepe poslovnice besede; skratka vsem, ki so nam v težkih urah stali ob strani.

Zalujoča žena Mici in ostalo sorodstvo.
Turje pri Dolu 1. 2. 1964.

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi najine edine hčerke

EVICE MANDELJ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo spremili v prerani grob. Se posebej se zahvaljujem celotnemu kolektivu Steklarne, pevcem in sindikalni podružnici za številno spremstvo, za poklonjene vence in poslovnice besede ob odprtem grobu.

Franc Mandelj, oče, z ženo Angelo
V Hrastniku, 24. 1. 1964.

Ob smrti naše drage nepozabne mame in stare mame

AMALIJE SPAJZER
roj. Tratnik

se toplo zahvaljujemo godbi, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za poklonjene vence in cvetje, izrečeno sožalje in spremstvo na njeni zadnji poti. Posebna zahvala dr. Vladimirju Komorovskyju za vsestransko pomoč in lajšanje bolečin med njeno boleznijo. Prav tako se toplo zahvaljujemo sosedom, ki so ji ob času bolezni pomagali.

Zalujoči: hčerki Fani in Kristina, sin Rudolf in ostalo sorodstvo.

Izgred v hotelu »Kum«

ZAGORJE — V soboto, 1. februarja, ob 21.20 uri je začel brez kakršnega koli vzroka vinjeni Justin Lampret, iz Celja, zaposlen v Zagorju, izzivati goste. 100-odstotni invalidki je vzel najprej birglo, nato jo je pa dvakrat vrgel ob tla. Zatem se je mislil pretepati še z ostalimi gosti. To so mu pa preprečili pripadniki LM, ki so ga odpeljali na postajo LM Zagorje.

OBVESTILO

Obveščamo občane, da smo zaradi pomanjkanja pitne vode uvedli določene ure zajamčene preskrbe z vodo, za višje ležeče mestne predele, in sicer:

1. Savinjska cesta, Kovinarsko naselje, cesta Tončke Čečeve in delno Golovec od 10. do 12. ure dopoldan in od 17. do 19. ure popoldan.
V tem času ni napajano omrežje: Trg Franca Fakina, Obrtniška cesta, Gimnazijska cesta in Leninov trg.
2. Pod Ostrim vrhom od 10. do 11. ure popoldan in od 17. do 18. ure popoldan.
V tem času ni napajano omrežje: Loke Dom in vrt, Kešetovo, Rudarska cesta, ulica 1. junija, Trg Svobode, Novi dom (delno), Partizanska cesta, Trg revolucije, Vodenska cesta in Bevško (višji predel).
3. Loke, Dom in vrt, Kešetovo, Rudarska cesta, ulica 1. junija (delno), Trg svobode (delno), Novi dom (delno) od 11. do 12. ure dopoldan in od 18. do 19. ure popoldan
V tem času ni napajano omrežje: Trg svobode (delno), Novi dom (delno), Partizanska cesta, Trg revolucije, Vodenska cesta in Bevško (višji predel).

Ta sistem zajamčene preskrbe s pitno vodo smo lahko uvedli šele letos, ker smo objekte Splošne bolnice v Trbovljah priključili na posebni napajalni cevovod.

Prosimo občane, da varčujejo s pitno vodo in upoštevajo gornji razpored. — Eventuelne motnje nam javite na telefonsko št. 80-261.

Komunala Trbovlje

GIBANJE PREBIVALSTVA

TRBOVLJE

Rojstva: Marija Povše, Tirna 15 — dečka; Ana Brglez, Brnica 45 — dečka; Hata Hršič, Hrastnik 32 — dečka; Marija Bugar, Loke 45 — Zagorje — dečka; Olga Gostiša, Kisovec 96 — dečka; Vlasta-Katarina Ferme, Izlake 66 — dvojčka — dečka; Ana Jerman, Ravenska vas 42 — deklico; Nada Alauf, Dol 1 — dečka.

Poroke: Adalbert Dolanc, strugar, Dobovec 5 in Ada Abram, učit., Nasipi 22; Alojz Golčnik, rudar, Znojile 16 in Vida Bregar, roj. Bukovšek, Vodenska 44; Milan Matko, del., Garešnica 109 in Erna Smodiš, Skofja riža 1; Ernest Zunk, mizar, Nasip 41 in Marija Stefur, kuharica, Podvrh 1 — Braslovce; Bogomir Očep, ključ., Zasavska 4 in Terezija Belšak, bol. se. stra, Rudarska 9.

Smrti: Marko Jevnišek, rudar, Turje 25 — star 31 let; Jože Barovič, upok., Bevško 3 — star 79 let; Alojz Brodnik, del., Zasavska 10 — star 31 let; Albert Jelen — Knez gosp. Novi dom 46 — stara 56 let.

HRASTNIK

Rojstvo na domu ni bilo!

Poroke: Romeo Gril, str. tehnik, Ilirska Bistrica, Levstikova 18 in Marija Volker, učiteljica, Kuteževo 50 pri Ilir. Bistrici.

Smrti: Pavla Tušek, roj. Butna soc. podpiranka, Studence 53 — stara 77 let.

LITUA

Rojstvo in smrti ni bilo!
Poroke: Anton Okoren, del. Sčit 4 in Silva Janežič, del. Veliki Vrh 8; Drago Krme, električar, Vel. Kostreznica in Marija Rozina, krznarska pom., Mala Kostreznica 33; Alojz Doblekar, posestnik, Gost — Reka 7 in Ivana Bratun, del. Gost — Reka 28.

ZAGORJE

Rojstvo in smrti ni bilo!
Poroke: Jože Drobnič, usl. Radeče in Ela Brezovar, trg. pom., Ljubljana, Brankova 7; Janez Prvinšek, usl., Sv. Ožbald in Marija Strnišnik, del., Brezje 14; Ivan Dolanc, del., Konjšiča 3 in Alojzija Koci, del., Podkum 49; Anton Polanec, kovač, Selo in Marta Bajde, kuharica, Selo; Jože Brekar, rud., Jesenovo 18 in Franciška Macerl, del., Ržiše 13; Jože Razborešek, posestnik, Dobrljevo 8 in Marija Drolc, del., Jesenovo 5.

1.700 mopedistov

(K) TRBOVLJE — Odkar je začel veljati predpis, da morajo imeti tudi mopedisti potrdilo o opravljenem izpitu, oziroma potrdilo o poznanju cestno prometnih predpisov imajo tudi komisije pri AMD v Zasavju vse več dela. Tako je samo v Trbovljah »pravilo v zadnjih letih izpite za vožnjo z mopedi 1.700 občanov.

TRGOVSKO PODJETJE

bo prodalo na javni dražbi dne 14. februarja 1964 ob 9. uri na upravi podjetja v Trbovljah:

1. tovorni avtomobil znamke FIAT 1.5 tona, potreben popravila, po izključni ceni 300.000.— din;
2. rezervni motor za avto FIAT 615, generalno popraviljen, po izključni ceni 300.000.— din;
3. črpalko Bosch za Diesel motor po izključni ceni 100.000.— din;
4. stroj za pobiranje zank, znamke Alod, po izključni ceni 20.000.— din.

Prednost nakupa ima družbeni sektor. V kolikor licitacija ne bo uspela, se bodo omenjena osnovna sredstva prodala individualno najboljšemu ponudniku. Sredstva, ki so naprodaj, si lahko interesi predhodno ogledajo. Vse informacije lahko dobite na upravi podjetja.

Trgovsko podjetje
»PRVI JUNIJ« Trbovlje

§ S SODIŠČA §

Izmikal se je plačevanju preživnine

(o) Trbovlje — Tričlanski senat Občinskega sodišča v Trbovljah je pod predstvom sodnika B. Todorovića spoznal za krivega Jožeta Jurmana, 56, iz Loke pri Zidanem mostu ter ga obsodil na 2 meseca zapora pogojno za dobo dveh let in na plačilo zapadle preživnine v znesku 75.000 dinarjev.

Čeprav je Okrožno sodišče v Ptuj pred leti določilo, da mora J. Jurman plačevati za izvenzakonskega sina materji T. mesečno 1000 din preživnine, se je obdolženec Jurman na vse mogoče načine izmikal plačevanju vse od l. 1957 pa do lanskega leta. Da mu ne bi bilo potrebno plačevati preživnine v minimalnem znesku tisoč dinarjev, se je izmikal tako redni kot tudi priložnostni zaposlitvi, ker je menil, da mu tako ne bo treba plačevati preživnine za sina. Tako se je npr. odjavil na Zavodu za delo v Hrastniku in prijavil, da se bo zaposlil v Sevnici. Ko so pa pozvedovali na Zavodu za zaposlitve v Sevnici so ugotovili, da se tu sploh ni prijavil. Hodil je raje iz kraja v kraj ter samovoljno zapuščal začasne zaposlitve. Ni se pa potrudil, da bi se redno zaposlil, čeprav je zmožen za delo.

Na sodišču se je izgovarjal, da bolega, oziroma da je manj zmožen za delo. To njegovo trditev oziroma zagovor so pa ovrgele priče in dokumenti, iz katerih je razvidno, da je zmožen za delo.

Prisvojil si je les

(g) Trbovlje — Obč. sodišče Trbovlje je obsodilo na 4 mesece zapora pogojno na dobo 2 let Pavla Irita, 42, iz Zagorja ob Savi, ker je v pr-

vi polovici lanskega leta vzel les pri Gradbenem podjetju Zagorje v vrednosti 31.500 dinarjev.

Obsojeni Irit se je zagovarjal, da je vzel les zato, ker je želel popraviti tla v kleti oz. v hiši, v kateri stanuje. Menil je tudi, da s tem ne bo storil kaznivega dejanja, ker je želel les uporabiti v hiši, ki je družbena lastnina, kot tudi hiša, v kateri stanuje. Tričlanski senat Občinskega sodišča v Trbovljah pa ni sprejel njegovega zagovora in je menil, da se je zavedal storjenega kaznivega dejanja.

Članarino je obdržal zase

(o) Trbovlje — Na glavni obravnavi je tričlanski senat Občinskega sodišča v Trbovljah spoznal za krivega Jožeta Glinška, 33, iz Hrastnika ter ga obsodil na plačilo denarne kazni 5000 dinarjev.

Glinšek si je z namenom, da si pridobi protipravno premoženjsko korist prilastil tuje premoženjske stvari, ki so mu bile zaupane. Namreč, l. 1961 je Glinšek pobral kot član Kluba za vzrejo športnih in službenih psov v Hrastniku od enajstih novih članov članarino v višini 3300 dinarjev. Članarino je pa obdržal za sebe in jo ni izročil Klubu.

J. G. se je zagovarjal, da je denar obdržal kot plačilo za dresuro psov, ker mu je Klub obljubil, da mu bodo dali nagrado. V tem času je pa prišlo do določenega nesoglasja med njim in vodilnimi člani kluba in ni dobil obljubljenih nagrad. Zato je obdržal pobrano članarino. Tričlanski senat Občinskega sodišča pa ni sprejel njegov zagovor in ga je obsodil na plačilo zgoraj navedenega zneska.

Zakaj brez prometnih znakov?

V teh zimskih dneh je moč slišati od motoriziranih Zasučnikov kup pikrih besed na račun vzdrževanja in postavljanja prometnih znakov na skoraj vseh občinskih cestah. Tudi bežni pomenki ali pa razgovori z lastniki fičkov ali pa najbolj navdušenih motoristov, ki jih je tudi moč videti v teh »poledenelih« dneh na cestah, pokažejo, da v Zasavju ni v zadovoljivi meri zagotovljen varen in kolikor toliko nemoten promet.

Tako v dnevnih kot tudi v našem tedenskem časniku je bilo v zadnjih zimskih mesecih zabeleženo več prometnih nesreč, ki so se pa v večini primerov, na srečo, končale brez človeških žrtv. Materialna škoda je pa precejšnja. Vsa negotovanja voznikov motornih vozil, da so ceste skoraj nemogoče za promet, so bila v večini primerov odpravljena s pojasnilom, da je zaradi objektivnih vzrokov nemogoče v pravem času in vsepovsod urediti cestišča. Med te objektivne vzroke gre uvrstiti predvsem pomanjkanje mehanizacije za redno čiščenje in pluzenje ter posipanje cest, nadalje pomanjkanje delovne sile ter spremenljive vremenske pogoje. O kakšnih subjektivnih vzrokih pa ni bilo nikjer govora, čeprav jih je moč najti veliko.

V prvo vrsto subjektivnih vzrokov gre vsekakor uvrstiti občutno pomanjkanje prometnih znakov, zlasti na tistih delih cestišč, kjer je že večkrat prišlo do lažjih ali pa težjih prometnih nesreč. In tudi v samih zasavskih mestih je postavljeno premalo prometnih znakov, ki bi opozarjali voznike na nevarnost poledice, zoženje cest itd. To pa pomeni, da bodo morale tudi občinske komisije za varnost prometa v večji

meri poskrbeti, da se postavijo zlasti opozorilni prometni znaki. To pa še toliko bolj, ker je vse več voznikov motornih vozil tudi iz ostalih krajev — zlasti v tem času, ko so ceste vsaj nekoliko prevozne — ki ne poznajo nevarnih delov cestišč. Vsekar bodo morali tudi prometni organi »pritisniti« bolj

kot doslej na odgovorne čelnike v posameznih komunah, da se bo to vprašanje, ki se že leta vleče, končno ertalo iz dnevnega reda. Vsekakor bo pa potrebno poostri kaznovalno politiko tudi proti vsem tistim voznikom, ki z nepremišljeno vožnjo povzročajo prometne nesreče.

-ek

Poledenela cesta - 3 nesreče

LOKE PRI ZAGORJU — V nedeljo, 2. februarja, je prišlo na poledeneli cesti na odseku Zagorje — Loke v kratkem času kar do treh težjih prometnih nesreč, ki so se na srečo končale brez telesnih poškodb. Zato je pa materialna škoda velika — in sicer kar 760.000 dinarjev.

Ob 11.30 uri je prišlo na poledeneli cesti II. reda v Lokah pri Zagorju do prve prometne nesreče. Voznik osebnega avtomobila Majda Vidmar iz Ljubljane, je doživela prvo prometno nesrečo. Na blagem ovinku je začelo osebni avtomobil LJ 60-58 zanašati in se je prevrnil na streho. Materialne škode je za 350.000 dinarjev.

Na tem delu cestišča je prišlo ob 16. uri do druge prometne nesreče. Osebni avtomobil LJ 190-36, ki ga je upravljal Vika First iz Trbovelj, je na poledeneli cesti začelo zanašati in se je zalepelo v železno mostno ograjo. Vozila je s hitrostjo 50 km, kar je bilo za dejansko stanje ceste primerno. Materialna škoda je ocenjena na 150 tisoč dinarjev.

Komaj uro in deset minut kasneje je prišlo na omenjenem cestišču še do tretje prometne nesreče. Voznik Janez Vager iz Ljubljane je upravljal osebni avtomobil LJ 154-70. Vozil je iz Trbo-

velj po cesti Zagorje — Loke s hitrostjo 60 km/h. Na poledeneli cesti v Lokah ga je začelo zanašati in tako je peljal še kakih 100 metrov, vendar ga je zaneslo na levo stran, kjer se je avtomobil prevrnil in običal na strehi. Voznik, niti njegova žena niti otrok, niso utrpeli nikakšnih telesnih poškodb. Materialna škoda je ocenjena na 260.000 dinarjev.

OSTAL JE BREZ STOPALA

(J) ZAGORJE OB SAVI —

V torek, 28. januarja popoldne je prišlo pri železniški postaji Zagorje ob Savi ob 16.45 uri do težje nesreče. Ponesrečil se je Franc Klajšek, star 41 let, skladiščnik na železniški postaji Zagorje ob Savi. Pri skoku iz vlaka je padel tako nesrečno, da so mu kolesa odrezala levo nogo v višini gležnja.

V trenutku ko je vlak pripeljal na postajo, je Klajšek spal. Zbudil se je šele takrat, ko je vlak že potegnil in peljal s hitrostjo 40 km s postaje. Kljub temu, da je vlak že odpeljal s postaje, je Klajšek hotel izstopiti v Zagorju in je nato skočil iz vozečega vlaka. Pri skoku pa je padel med tire na desni strani. Leva noga mu je prišla med kolesa in so mu do odrezali v gležnju.

Ponesrečenca so odpeljali v trboveljsko bolnišnico.

Hudobni veter

10

Zunaj na hodniku so fotografirali Copernika, kako mi stiska roko. Inšpektor Copernik, ki si je poveznil klobuk togo na glavo, je držal pištolo v rokah in kazal resen, strog obraz.

Trdili so sicer, da so vedeli, kdo je Waldo, da pa mi tega niso hoteli izdati. Nisem jim verjel, kajti šef je imel na mizi Waldove slike iz mrtvašnice. Waldo je imel počesane lase, popravljen kravat in luč mu je padala v pravilnem kotu v oči, da so bile videti kot oči živega človeka. Nihče ne bi mogel uginiti, da je to fotografija mrtveca, ki je dobil dva strela v srce. Bil je tak kot kakšen salonski lev, ki pravkar premišljuje, ali naj naprej zaprosi za ples blondinko ali rdečelasko.

Ko sem se vrnil domov, je bilo že blizu polnoči. Vežna vrata so bila zaklenjena, in ko sem iskal ključ po žepih, me je iz teme poklical tih glas.

Rekla je samo: »Prosim!« Toda kljub temu sem jo poznal po glasu. Obrnil sem se in zagledal črni športni Cadillac, ki je parkiral ob cesti. V avtu ni bilo luči. Cestna svetloba je padala ženski v oči in jih osvetljevala. Šel sem k njej. »Prismojenci ste,« sem rekel.

»Vstopite,« je bil njen odgovor.

Stopil sem v avto. Prižgala je motor in zapehala po Franklinovi cesti ter zavila v Kingsley Drive. Po cestah se je motovilil še zmerom sušči vroči veter. Skozi odprto okno bližnje hiše je rohnel radio. Tu je parkiralo dosti avtomobilov, toda našla je še prostor za popolnoma novim packardom, ki je bil na njegovem ščitnem steklu še nalepljen trgovčev listek. Potem, ko je stlačila avto v vrzel ob pločniku, se je naslonila v svoj kot, z orokavičenimi rokami pa je še zmerom držala volan.

Zdaj je bila napravljena v črno ali pa morda temno rjavo, na glavi pa je imela majhen prismojnen klobuk. V nosnice mi je prišel vonj po sandalovini.

»Nisem bila posebno prijazna, kajne?«

»Samo življenje ste mi rešili.«

»Kaj se je še zgodilo?«

»Poklical sem čuvarje reda in miru ter natvezil nekemu policistu, ki mi gre na živce, kup laži, mu prepustil zaslugo, da je prijel morilca, in to je bilo vse. Lopov pred katerim ste me rešili, je ubil Walda.«

»Ali to pomeni — da o meni niste govorili?«

»Draga moja,« sem rekel. »Rešili ste mi pač življenje. Kaj še terjate od mene? Pripravljen sem storiti vse, kar morem in potrudil se bom, da bom to tudi dobro opravil.«

Molčala je in ždela nepremično v svojem kotu.

»Od mene ni zvedel o vas nihče niti besedice,« sem ji znova zagotovil. »Sicer pa še sam ne vem, kdo ste.«

»Jaz sem mistres Frank C. Barsaly, Fremont Place 2-12, Olympia 2-45-96 — Ste želeli to zvedeti?«

»Hvala,« sem zamrmral in vrtel med prsti izsušeno neprižgano cigareto. »Čemu ste se vrnili sem?« Potem sem tlesnil s prsti leve roke. »Vaš klobuk in jopica! Ponju pojdem.«

»Ne le to. Rada bi tudi bisere,« je rekla.

Morda sem se malce zdrnil. Meni se je namreč zdelo, da imam te zgodbe dovolj tudi brez biserov.

Po ulici je zdrvel avto, in to s hitrostjo, ki je bila še enkrat večja od dovoljene. Oster droben prah je lebdel v zraku. Naglo je zaprla stransko okno, da ne bi prah vdrl v avto.

»Pa dobro. Povejte mi še o biserih. Za zdaj imamo samo umor, skrivnostno žensko, blaznega morilca, junaško rešitev in policista, ki si je privoščil zlagano poročilo svojim predstojnikom. Pa dodajmo še bisere. Vseeno — povejte, kaj vam leži na srcu!«

»Hotela sem jih odkupiti za pet tisoč dolarjev od moža, ki mu vi pravite Waldo, a jaz Joseph Choate. Moral bi jih imeti pri sebi.«

»Ne duha ne sluha o biserih,« sem odločno rekel. »Sam sem videl, kaj je bilo v njegovih žepih. Cel kup denarja, a nobenih biserov.«

»Morda pa so skriti v njegovem stanovanju?«

Janez Vajkard Valvasor v gosteh v »Zasavskem tedniku«

VI. Rudnine in rudniki na Kranjskem

Zaradi dobrih kovin, zlasti železa in jekla, je Kranjska od pradavnih časov znamenita... Železnih rudnikov, ki danes delajo, in ki jih uporabljajo v korist deželnokežje komore, štejeemo trinajst. Poleg tega je na Dolenjskem še svinčeni rudnik, ki ga šele grade, namreč Malnek (med Savo in Rekami — op. ur.)

VII. Drago kamenje in marmor na Kranjskem

... Klopotnih kamnov ima Kranjska veliko. V gorah pri gradu Kolovratu nad Izlakami — op. ur.) jih je na nekem polju prav mnogo. V gozdu Dolgo brdo (nad Mlinšani — op. ur.) sem jih v jarku dosti našel, med njimi tako velikega, da bi se iz njega dala napraviti precej velika čaša. Vsi ti klopotci imajo iste lastnosti in učinke kakor tisti, ki jih prinašajo iz Neaplja.

Med Ljubljano in Grmačami (v bližini Litije — op. ur.) sem na hribu blizu tabora našel hematit ali kravec, ki pa je zelo mehak, še mnogo mehkejši od španskega.

... Doma na Bogenšperku (gradu nad Litijo op. ur.), precej pod gradom sem našel v gozdu Koprivniku v grapi črni marmor treh vrst. Eden je črn in ima izrazito rumene pege, drugi rumene črte, tretji rumene žile. Prav blizu je še sivi marmor treh vrst.

... V Trebeljevem med Ljubljano in Smartnim (pri Litiji — op. ur.) na gorovju se tudi kaže rdeč lep marmor, ki je prav tako svetlordeče, živordeče in temnordeče prižast.

VIII. Mesta, trgi, gradovi in samostani na Kranjskem

MEDIJA
Na Gorenjskem, pet milj od Ljubljane (v dolini, vendar na vzpetini med visokimi hribi), stoji grad Medija. Manjka mu sicer širok razgled, ni pa brez prijetnega razgleda, ker so gore povsod prekrte z zelenim drevjem ter osvežujejo oči. Po dolini teče voda, ki se prav kakor grad imenuje Medija in nosi veliko postrvi. Ob vodi so lepa, ravna polja, pri gradu pa je čeden vrt, ki rodi dosti sadja.

Cudno je, da medijskem polju vrabci nikoli ne delajo škode proso. Poleti jih je veliko na oni strani vode, na tej pa nobenega ne vidiš, dokler proso stoji. Ko pa ga požanjejo in spravijo, tedaj vrabci brž prilete. To je prav zares tako in se na splošno čudenje dogaja od pradavnih časov. Pravijo, da je vrabec z medijskega polja zarotila stara ženska, brez dvoma coprnica. Stvar ni tako ne-

verjetna, ker se je nekoč tudi med pogani dogajalo, da so vsakovrsten mrčes iz te ali one pokrajine s coprnijo premagali; to bi se dalo, če bi bilo treba, s številnimi zgledi dokazati...

Precej nad gradom je lep, velik konjski hlev, nad njim pa kašča. Hlev je dal zgraditi moj gospod oče skupno s tistim delom gradu, ki je tik kapele, prav tako kapelo samo. Kapela je dokaj velika in stoji prav pred gradom. V njej so hranjene kosti njegovih ljubih staršev in nekaterih njegovih bratov in sestra; v njej je tudi nekaj otrok našega rodu, med njimi pet njegovih in moja prejšnja žena, ki so jo šele pred enim letom položili tja...

Pokojni moj gospod oče, gospod Jernej Valvasor, je dne 2. avgusta 1650, napravil večno ustanovo na ta način, da preide ta ustanova po njegovi smrti na njegovo ženo, na mojo (sedaj tudi rajno) gospo mater, in po njeni smrti na najstarejšega rodnega dediča, vendar pa da imej prednost pred starejšim tisti, ki bi med moškimi rodnimi dediči stopil v duhovski stan. Če pa bi smrt družino ali rod Valvasorjev docela uničila, imej pravico do ustanove lastnik gradu in bodi njen naslednik in dedič ter se ravnaj po njej; po zahtevi omenjene ustanove imej duhovnika, ki je dolžan in zamopediste kar 1.700 občanov. vezan v tej kapeli vsak teden redno brati 3 maše. Kdor ima to ustanovo v rokah, ta imej užitek 4 gruntov brez vsakršne naklade, in sicer enega ležčega v Koprivnici poleg medijskega ornega polja, in treh ki so v Podgorici v moravški fari...

RADEČE:

Na Dolenjskem, od Ljubljane sedem, od mesta Krškega pa tri dobre milje oddaljen je grad in trg Radeče. Merian poroča, da ima Lazijs Radeče za nekdanjo Romulo, nasprotno pa trdi Schönleben, da so se Radeče nekoč imenoval in zares bile Praetorium Latovicorum. Le-

že pa ob Savi pod visokim hribom. Trg je v ravnini, grad pa precej nad njim na griču. Lepih ravnih polj se tu ne manjka, prav tako je veliko imenitnih rastlin. Sedanji gospod lastnik pa je grad zapustil, zato je neobljuden.

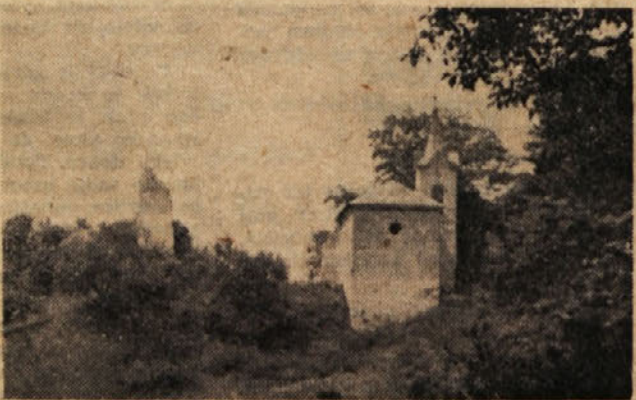
Blizu trga je ob Savi visoko na hribu skala, ki se po kranjsko imenuje Brus, zato Radečanom šaljivo pravijo brusarji. Ko pa je pred nekaj leti župnik na Loki na štajerski strani onstran Save (Loka pri Zidanem mostu — op. ur.) dal napraviti ob cesti križ in nanj, kakor je navada, dal naslikati svete podobice, je naročil, naj na tisti strani, ki je obrnjena proti Radečam, upodobijo sv. Jožefa, kako brusi sekiro na brusu, ki ga žene Jezusček. To se je tudi zgodilo. Radečani pa so obtožili župnika, češ da je dal naslikati brusečega sv. Jožefa, da bi jih zasramoval. Nato je bilo župniku naročeno, naj da napraviti drugo podobo. To je tudi storil in priznal, da je napak napravil, s temile ostroumnimi in zbadljivimi besedami: »Prav je in v redu, da sam moral zbrsati brus, ker ne pripada nam, temveč gospodom iz Radeč.« Kar mene zadeva, sem to dogodbico slišal od nekoga, ki mu jo je župnik sam povedal, a vrnil sem jo semkaj ne zato, da bi koga sramotil, temveč da bi bralca razvedril, ker je šegava...

Trg Radeče je bil v celjski vojski docela uničen.

Leta 1574, je nadvojvoda kot deželni knez odpravil evangelijskega pridigarja Janža Gočeverčiča, ki je tu v utici ali hladilnici pridigal, in dva druga pridikanta. Malo pred tem je bil v Radečah Primož Trubar evangelijski župnik...

BOGERSPERK:

V deželnem jeziku se grad in gospostvo Wagensperk imenuje Bogenšperk; leži na Dolenjskem, štiri milje od Ljubljane. Ta grad je še eden tistih starih gorskih gradov, sezidanih na visokem hribu sredi gozdov. Ima razgled

Razvaline gradu Medija

• ŠMARČAN UJEL STRICA AVSTRIJSKE CESARICE

Ignac RUS je po rodu šmarčan in je znan po vsej šmarski dolini. V prvi svetovni vojni je bil poklican v vojaško službo in je bil dodeljen h »kanarčkom.« Tako so dejali vojakom 27. avstrijskega pešpolka zato, ker so nosili ovratnike rumene barve, ki je bila silčna barvi ptic — kanarčkov. Vojni bataljon, kjer je bil tudi šmarski rojak Nace Rus, je bil poslan na laško fronto. Bataljon je bil v letu 1917 v bližini Asagia in je dobil nalogo, da napade prirodno italijansko trdnjavo Monte Castel Gamberto.

Malopred usodnim napadom na italijansko trdnjavo je zbral avstrijski komendant vse vojake in jim v krajšem govoru očrtal pomembnost napada na sovražnikovo trdnjavo. Ukazal jim je, da naj se bore do zadnjega in da morajo biti do sovražne posadke v utrjeni trdnjavi nepopustljivi.

»Treba jih je napasti iznenada in nezadržano ter jih povsem zmekčati. Nobeden naj ne ostane živ. Italijani imajo v trdnjavi močno topništvo, ki se ne bo uprlo, zato se mora vsak hip pripadnik slavnega 27. pešpolka boriti previdno, uporno in do zadnjih sil.« Tak je bil komandantov ukaz.

Malopred potem so »kanarčki« povečini sami Slovenci, napadli. Napad je trajal le kratek čas. Italijani, ki so imeli sicer močno artilerijo in so bili v utrjeni trdnjavi, niso dali pričakovane odpore. Brž so se predali in dvignili roke. Izobesili so tudi belo zastavo.

Na odseku, kjer se je boril šmarski »kanarček« Nace Rus, so ujeli 260 laških topničarjev. Zanje je bila vojna hipoma končana in postali so avstrijski vojni ujetniki. Med njimi so odkrili tudi italijanskega oficirja — majorja Borbonskega, ki je bil stric takratne avstrijske cesarice Cite. Cesarčin stric je tako mahoma postal iz laškega majorja avstrijski vojni ujetnik. Odpeljali so ga na Dunaj, kjer mu je nečakinja izposlovala posebne ugodnosti. Ker se je vdal z vso baterijo in je bil cesaričin stric, se je smel svobodno sprehajati po Dunaju in nositi celo sabljo.

—jž—

• NEVSAKDANJI KONCERTI

V avtobusu na progi Trbovlje-Hrastnik me je minuli teden v pogovoru opozoril neznani moški iz Hrastnika na nenavadnega »glasbenika« z Dola pri Hrastniku, na JOŽETA STRAUSA, upokojenega mesarja. Strauss je pred zadnjo vojno organiziral na Dolu nekaj nenavadnih koncertov z glasbeniki amaterji.

Sicer to ne bi bilo nenavadno, če ne bi uporabljali pri igranju narodnih melodij in takratnih priljubljenih šlagerjev glasbila: ZAGE, STARE LONCE in PONVE, SEKIRE itd.

V eni prihodnjih števil vas bomo v daljšem sestavku seznanili z Jožetom Straussom. Saj

daleč na visoke snežnike proti Koroški in Stajerski, čist in zdrav zrak, sicer ne ravnine, kljub temu pa polja po hribih, preizvrstno sadje vsake vrste — češnje so štiri ali pet na enem peclju — v bližini vinske gorice in nedaleč od gradu lep črn in rumen marmor...

Ceprav leži grad visoko, je vendar prav blizu studenec (poleti je ledeno mrzel) in zanimive bi utegnile biti še ribniki. Ravnine ni prav nič, nekatere druge stvari, med vse je samo pobočje. V gradu je globok vodnjak, ki so ga nekoč iz najtrše skale izklesali osem sežnjev v globino. Pred dvema letoma sem ga dal še za dva sežnja poglobiti v skalo in napraviti iz vinske kleti stopničast hodnik skozi grozovite skale prav do dna vodnjaka in tam spodaj majhen obok ali klet, ki je poleti nadvse mrzla in prijetna. Razen tega sem dal urediti v gradu kapelo... V gradu je še visok okrogel

stolp, ki vanj večkrat strela udari. In tu često doživiš s strašno grozo najmočnejše nevihte, ker je grad na precejšnji višini.

Drugače more pokazati grad malo ogleda vrednega ali posebnega, razen če bi morda moje matematične inštrumente ljubitelji takih stvari ali moje malo knjižnico v ljudno oko smatralo pogleda vredno, zanimive bi utegnile biti še nekatere druge stvari, med njimi tudi magnet, ki dvigne železo, dvainštiridesetkrat-težje od lastne teže.

Bil sem tudi — ne da bi se hvalil — prvi, ki je vpeljal v to preslavno vojvodino Kranjsko bakrotisk. Da, tukaj na Bogenšperki sem 1678. leta sam napravil tako delavnico in pri sebi v gradu vzdrževal nekaj let bakroreze in bakrotiskarje.

KONEC
(Prirejeno po Valvasorjevem berilu)